

STAV OLAV

Eystein Freuchen, s. 3

Fornyelse av fasten

Ungdommen ønsker paven velkommen, s. 4

Stevnemøte i Vadstena

Caritas informerer, s. 8

Fasteaksjonen 1989

Kari E. Børresen, s. 10

Mette Nygårds «For et nonneliv»

Kommentar til vaktskiftet i Washington, s. 14

Fra valgseier til hjemmeseier?

Uenighet om bispeutnevnelser, s. 16

Hvem skal bli biskop?

ST OLAV

Inkvisitorisk fra Wien?

For vel en måned siden danset kongressen igjen i Wien. Anledningen? De 35 deltagerlandene på KSSE-konferansen - Konferansen for sikkerhet og samarbeid i Europa - var endelig kommet frem til en felles avtale om menneskerettigheter på tvers av jerntepper og andre grenser og begrensninger. Forut lå to år med nitid diplomatisk arbeid - tautrekking og flisespikking på godt norsk! Ikke rart at selv garvede forhandlere følte både letelse og trang til å røre på seg! Dessuten er det ballsesong i Wien på de tider. . .

Det var spenning til det siste om man skulle nå frem til enighet. Senest ved nyttårstider het det i diplomatkreiser at Romanias Ceausescu skulle ha sagt at hans regjering aldri ville finne på å undertegne et dokument som innebærer "et tilbakeskritt til inkvisisjonens tidsalder". Man undres hvilke historiebøker han har lest! Riktignok står det i den endelige avtale ting som nok kan virke som en rød klut på ateisten Ceausescu - om nå rød er en provoserende farge i Romania! - det står nemlig noe om "alle borgeres rett til å gi uttrykk for sin religion, og alle etniske mindretalls rett til å holde fast ved sin kulturelle arv". Men det smaker da hverken av tvang eller tortur!

Derimot virker Ceausescus egen jordbrukspolitik, anmeldt på lederplass i St.Olav i fjor høst fordi den jevner gamle ungarske og tyske landsbyer i Transsilvania med jorden, som en etterklang både

av inkvisisjonens bål og brann og av de middelalderse lensherrers *hals-* og *hånd*srett over sine undersåtter.

Men avtale ble det - med dans etterpå. Og dersom de fagre ord i dokumentet blir virkeliggjort, er det verd adskillig mer enn en Wienervals eller to! Her kreves ikke bare respekt for grunnleggende menneskerettigheter som ytringsfrihet og religionsfrihet - slik allerede Helsinkierklæringen fra 1975, KSSE-konferansens utgangspunkt, gjorde - men også virksomme midler som kan bidra til å "garantere utøvelsen av de menneskerettigheter og den grunnleggende frihet som hvert menneske har krav på i kraft av sitt menneskeverd".

Det listes opp en hel katalog med forslag til slik "sikring", som f. eks. at borgere innen de enkelte land - med rettighetene i hånd - skal kunne nå frem til de ansvarlige myndigheter med sine eventuelle klager og overtramp. Kroken på døren for å behandle misfornøyde og ubekvemme folk som kverulanter, sinnsforvirrede eller statsfiender uten meningsberettigelse - kun berettiget til den behandling den enkelte stat måtte finne for godt? Avskaffelse av lover og forordninger som i mange østland innskrenker den grunnlovfestede religionsfrihet og gjør troende til annenklassens borgere? I parentes bemerket: Albania, det eneste europeiske land som ifølge sin grunnlov er ateistisk, står utenfor KSSE-samarbeidet. Av ærlighet eller sikkerhetshensyn?

Papir er som kjent tålmodig. Historien er full av brudte avtaler og overenskomster; ikke mange år etter Helsinkiavtalens undertegnelse var størstedelen av medlemmene i de selvbestaltede Helsinkikomitéer i diverse østland fengslet. Selv avtaler inngått mellom folk man regnet for gentleman, var - når det kom til stykke - ikke verd papiret de var skrevet på.

Papir kan synes et dårlig sikkerhetsvern og et skjørt alternativ til våpen- og trusselfalans. Likevel synes det å være vår eneste sjanse. KSSE-avtalen i Wien er ikke juridisk bindende, men det er tegn som tyder på at folk både i vest og øst, men særlig det siste, i stigende grad ser slike internasjonale avtaler som en moralsk brekkstang mot gjenstridige myndigheter. Undertrykkende regimer i Europa er ikke lenger så ufølsomme overfor kritikk som for noen år siden. Vi skal heller ikke glemme at den medieteknologi vi innimellom forbanner fordi den legger våre stuer åpne for vold og perverse utskielser pr. kabel og satelitt, også brukes til å spre viktig og riktig informasjon over ellers lukkede grenser og områder. Vi vet mer om virkeligheten og om hverandre - og om hva som står på spill.

Tilbake til Ceausescu og inkvisisjonen. Et pålitelig oppslagsverk definerer "inkvisitorisk" som "strengt undersøkende, ransakende", og det er nettopp en streng ransaking av hvordan det står til med bl.a. respekten for menneskerettighetene her og der, og oppfordring til å rette på elendigheten det siste KSSE-papiret inneholder. Går vi strengt til verks, kan det hende at noen og hver har - om ikke sine "byer i Transsilvania" - så både skabb og skamletter på sin menneskelighet. Leste vi ikke nylig om et gammelt ektepar i vårt velferdsland som måtte bo på hver sin side av tunet fordi han var pleiepasient og hun ikke? Og om en abortmotstander som ble smørsyrebehandlet og nærmest revet ned fra talerstolen av illsinte kvinnefrontere? Medsøstre er vel ikke rette ord i denne forbindelse. . .

Det var neppe den strenge selvransakelse den rumenske diktator hadde i tankene. Men har han - ganske uforvarende - likevel snublet over et poeng? ●

Les Misérables. Fattigdom – et brudd på menneskerettighetene

Den store nøden i utkanten av velstandssamfunnet er blitt et problem ingen franske politikere lenger kan komme utenom, skriver Christine Amadou i en artikkel med overskriften «Les Misérables.» Regjeringen Rocard tok i høst et første skritt i kampen mot fattigdommen: en garantert minsteinntekt til landets aller fattigste.

Minsteinntekten og kampen for de aller fattigstes rettigheter er i Frankrike knyttet til Joseph Wresinskis navn. I begynnelsen av sekstitallet stiftet denne katolske pateren organisasjonen ATD (*Aide à toute détresse*), som utrettelig har hevdet at fattigdommen er et brudd på menneskerettighetene.

Pater Wresinski døde ifjor. Men før han døde, utarbeidet han en rapport om

«den store fattigdommen», som ble lagt fram for den franske nasjonalforsamlingen. Det er denne rapporten som ligger til grunn for loven om en minsteinntekt...

En av de sentrale skikkelser i ATD, Bruno Couder, understreker at organisasjonen betrakter seg selv som en fagforening for de fattigste, og ikke som en barmhjertighetsorganisasjon.

FRA ARBEIDERBLADET

Fornyelse av fasten

3

Askeonsdag kler Kirken seg i botsdrakt. De troende inviteres til å gjøre bot, idet de mottar askekorset: «Kom ihu, menneske, at du er støv og skal vende tilbake til støv.» (1. Mos. 3, 19).

Den tiden er forbi da man virkelig kledde seg i sekk og aske for forsakelsens og ettertankens skyld. Likevel, askekorset er en synliggjøring av at man nå gjennom førti hverdager skal «faste og gråte for Herren» (Joel 2, 13).

Tidlig i Kirkens historie var det bare de ekskommuniserte som mottok askekorset. De ble så gjenopp-tatt i det kirkelige fellesskapet på skjærtorsdag (skjær=ren) for å kunne feire kommunionen sammen med menigheten.

Siden ble askekorset meddelt alle troende, og hele menigheten gikk inn i en konsentrasjonstid preget av bønn, faste og bot.

Har vi som lever i dag mistet noe underveis? Har vi midt i vår velferd og heseblesende aktivitet gitt avkall på et stykke verdifull katolsk spiritualitet? Mer enn noensinne trenger mennesket ritualer. Ritualene hjelper oss pedagogisk og praktisk til innlevelse og medlevelse. De er som stabbesteiner, som et rekkverk langs en vei som vil føre oss fra mørke til lys. Jesus Kristus, Guds og Marias lidende sønn, er vår ledsager. Kristus borger for at vår fastevandring kan bli en gjennomgripende åndelig erfaring som både fører oss i nærkon-

takt med ham selv, med hverandre og med alle som trenger vår medlidenhet.

Før var man mer nøye med å overholde de klassiske fastedager, onsdag (forræderiets dag) og fredag (korsfestelsedagen). At det å faste på en fornuftig måte både fremmer konsentrasjonen og kan være godt for kroppen, det vet man. Mesteren selv fastet i førti dager og førti netter for å ståsette seg mot den Ondes fristelser og for å forberede seg til sin guddommelige misjon. Vi nøyer oss med onsdag og fredag.

Det er fullt mulig å bli mere bevisst i vår fastepraksis. Hvorfor ikke skjære ned både på forbruk og kosthold? Å leve enklere og sunnere har ingen vondt av.

I tillegg til dette er muligheten der til åndelig lesning, bønn og meditasjon, f.eks. i tilknytning til Jesu lidelseshistorie. Enkelte av profetene i Det gamle testamente egner seg spesielt godt som fastelesning – Joel, Amos og enkelte avsnitt i Jesaia-boken for bare å nevne noen.

Som de vanemennesker vi er, trenger vi nye vinkler for å kunne engasjere oss i hendelser utenfor oss selv. Fastetiden har nemlig en sosial-etisk dimensjon som vi ikke må glemme. «Slik er fasten som jeg vil ha: at du løslater dem som med urett er lenket, sprenger båndene i åket og setter de undertrykkede fri, ja, bryter hvert åk i stykker, at du deler ditt brød med dem som sulter, og lar hjemløse stakkarer komme i hus, at

Jeg går bare én gang gjennom denne verden. Det gode jeg kan gjøre og den godhet jeg kan vise et annet menneske, la meg gjøre det nå og ikke utsette det – for jeg kommer ikke denne veien en gang til...

Stephen Grellet, fransk-født kveker som døde i New Jersey i 1855.

du sørger for klær når du ser en naken, og ikke svikter dine egne». (Jes. 58, 6-8).

La derfor fastebøssen få den plassen den fortjener på vårt bord. La oss ta del i den fasten som setter oss istand til å se Jesu omsorg for fattige og lidende medmennesker.

I år vil fastemidlene gå til «UTDANNELSE AV KVINNER I DEN TREDJE VERDEN.» Et prisverdig formål, og fra Kirkens synsvinkel en naturlig konsekvens av det likeverd mellom mann og kvinne som Den hellige Skrift selv så sterkt vitner om.

God fastetid 1989!

E. Freuchen

Pavemessen på Akershus

I de nærmeste månedene vil Akershus festning stå som en utfordring for Thomas Thiis-Evensen, forsteamanuensis ved Arkitekthøyskolen i Oslo - han har nemlig fått i oppdrag å skape rammen rundt den første messe pave Johannes Paul II vil holde etter sin ankomst til Norden - og denne messen vil finne sted nettopp på Akershus, skriver Aftenposten.

På avisens spørsmål om "man selv bør

være troende for å tegne en kirke", svarer katolikken og kirkebyggeren Thiis-Evensen (St. Svithun kirke i Stavanger er hans verk): - Absolutt ikke! Men man må være humanist, i videste forstand. Beste eksempel på det er Le Corbusier som skapte det praktfulle kirkebygget Notre-Dame du Ronchamps. Formen må ikke være en lek med estetikk - en god arkitekt skal kunne løse alle oppgaver, begavelse må kombineres med evne til innlevelse.

Brød - ikke oblat

Johannes Paul II er den første pave i moderne tid som har innviet et ugjæret brød i stedet for oblater. Det skjedde nylig ved avslutningen av en sammenkomst for 300 familier tilknyttet legmannsmisjonen i Italia. Arrangørene ønsket på denne måten å gjøre nattverden mer overensstemmende med Skriften.

CATHOLIC HERALD

4 Ungdommen ønsker paven velkommen: STEVNEMØTE

Blir "ungdomsmessen" i Vadstena den 10. juni høydepunktet under pavebesøket? Mye kan tyde på det! Det er en kjent sak at paven trives særdeles godt i ungt selskap - "kanskje nettopp fordi det er heller smått med denslags i Vatikanet?" som det står i Lars Rooths nyutkomne pavebok?

Ungdom blir neppe mangelvare i Vadstena i dagene 9.-11. juni: Da er det nordisk katolsk ungdomsfestival i den hellige Birgittas gamle by - med "pavemessen" som midtpunkt, men med mye annet attåt.

En entusiastisk stab unge fra alle de nordiske land har plundret og planlagt i over et år, men nå klarer det for Nordisk Katolsk Ungdomsfestival i Vadstena: Kinkige punkter er klarert, de viktigste klarsignaler blåst, og delene begynner å falle på plass i dette "største katolske møte for hele Norden", som det heter i "markedsføringsbrosjyren".

St.Olav har snakket med to av entusiastene, Ingebjørg Tori Thorp, musikkpedagog av utdannelse og til daglig ungdomskonsulent i Unge Norske Katolikkers Forbund (UNKF), og Øivind Aaser, tidligere nestformann i UNKF og Norges representant i "Vadstenakomiteén", dertil rykende fersk cand. philol. fra Blindern med tysk som hovedfag.

- Det er ikke for å "skille oss ut" at vi i UNKF har stått på for å få til et eget ungdomsarrangement i forbindelse med pavebesøket, understreket det! sier Ingebjørg. - Det er tvert imot for å få med så mange unge som mu-

lig, engasjere så mange som mulig - også med tanke på de øvrige arrangementer i forbindelse med pavens besøk i Norden. Vi ønsker nettopp ikke at pavebesøket bare skal bli et "blaff" - derfor lager vi en hel festival med pavemessen "i midten"; derfor går vi i løpet av våren ut med skikkelig informasjonsmateriale til de forskjellige aldersgrupper i UNKF om vår katolske kristentro, om kirken, om paven, om morallæren og om hvordan forskjellige katolikker i Norden opplever sin tro. "Selvforsvarshefte for unge katolikker" kaller vi det, sånn litt spøkefullt. . .

- Og uøkenisk?

Ingebjørg: Nei, det er det da slett ikke! Riktignok ser vi i UNKF pavebesøket som en enestående sjanse til å markere oss som katolske kristne i et ikke-katolsk samfunn, men det er ikke uøkenisk å stå trygt i sin egen tradisjon. Først når du vet hva du og din kirke står for, kan du bidra med noe til økumenikken.

- Vi ønsker både å bevisstgjøre våre unge, for å si det litt høytidelig, og gi dem "ord for sin tro" så de kan svare for seg og forsvare troen i omgivelser som ofte er preget av ganske stor uvitenhet - og en god porsjon fordommer også! - om katolsk tro og liv. Det er ganske tøft for unge på 15,16 eller 17 år å stå frem på skolen eller i kameratflokkene og si hva de "tror" eller svare på alt det rare som dukker opp i media for tiden. Det kan være vanskelig nok for oss voksne! Men man våger det lettere når man i tillegg til personlig engasjement også har en skikkelig ballast med viten. Blant annet for å gi slik ballast arrangerer vi "treff" med "åndelig- og argumentasjonsmessig påfyll" for dem over 18 år på Mariaholm i begynnelsen av mai.

- Vi satser på opplysning og håper våre unge vil våge å stå frem - f. eks. be om tid i kristendoms- eller religionstimen til en diskusjon ut fra det

Ungdomskonsulent Ingebjørg Tori Thorp: Vi ønsker ikke at pavebesøket bare skal bli et "blaff", derfor lager vi en hel festival med "pavemessen" i midten.

Presteutdanning i Sverige

Nå kan nordiske katolske prestekandidater ta en del av sin utdanning i Sverige. Et ettårig forberedelsesseminar er åpnet i Stockholm. For tiden er det seks studenter ved seminaret som også skal gi ettårig «praktikum» etter presteveivelsen.

KNA

Arafat i Vatikanet

Det er pavens håp at palestinerne og israelere snart vil oppta virkelige fredsforhandlinger. Under en audiens for PLO-lederen Yassir Arafat har paven bekreftet sin overbevisning om at begge folk «har en grunnleggende rett til et eget fedreland, hvor de kan leve i fred, verdighet, sikker-

het og harmoni med folkene omkring.»

Paven mottok Arafat fordi han ønsker å støtte en dialog i det nære Østen som eneste vei til en rettferdig løsning, heter det i en erklæring fra Vatikanet. Enhver form for vold og terror må være utelukket.

KATOLSK ORIENTERING

I VADSTENA

5

materiale som kommer i KU og TENKATs spesialnumre - de kommer i løpet av mars/april. I dobbeltopplag! Og vi sender mer enn gjerne eksemplarer til interesserte lærere, grupper og skoler! Vi i UNKF er litt fortvilet over at alle andre enn katolikken selv synes å skrive i aviser og blader om hva katolisisme er. . .

Øivind : Vi var faktisk litt frustrert over noe annet også en stund! Vår forespørsel om å få bidra med et program under "oppvarmingen" før den store messen på Akershus - alle må jo være på plass i svært så god tid ved den anledning, og vi tenkte vi kunne være med på å korte tiden på vettugt vis - fikk vi ingen respons på. . . Litt leitt, syntes vi, vi følte nesten at det ikke var plass til oss. Men nå er alt det glemt, og vi satser 150% på Vadstena.

-Som er stedet med stor S?

Øivind : For svenskene er vel Vadstena, den hellige Birgittas by, noe på linje med det Nidarosdomen og Stiklestad er for oss? Og for en nordmann er byen en deilig blanding av Pippi-Langstrømpe-by og "middelalderkjerne" av mer europeisk art. Jeg plukket druer ved klostermurene da jeg var der senhøstes i fjor. . .

- I juni blir det neppe tid eller årstid for denslags?

Øivind : Det blir tettpakkede, men spennende dager. Noe av det jeg brenner mest for, kan du si, er det vi har kalt "interessegruppene" som man melder seg til ved påmeldingen, og den må vi ha innen 15. mars. Man kan velge bl.a. å være med i "koret" - som blir et kjempekor - eller å lage altertavlen. Altertavler og alt slikt utstyr skal egentlige være ferdiglaget og

godkjent av Vatikanet før paven legger ut på reise, men vi har fått spesielltillatelse til å gjøre alt i stand dagen før. Tanken er at alle skal være med på å bygge opp, forberede messen slik at det blir "vår messe" - med paven som prest og gjest hos oss.

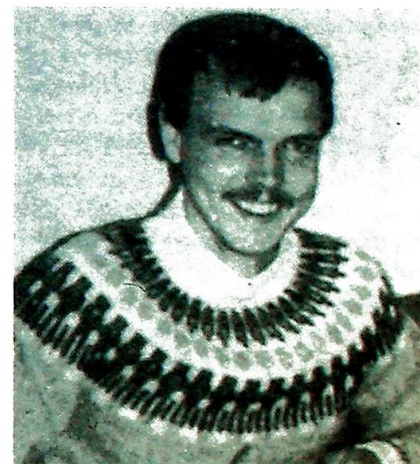
Ingebjørg : Det er jo er pastoralbesøk, er det ikke? Altså paven som kommer til oss katolikker? Det er viktig at *det* aspektet ikke drukner i alt det "offisielle" som synes å ta overhånd enkelte steder under besøket. Noe av det paven liker best, er når det lages fest uten de store faktorer, og han inviteres. . .

Øivind : Og når messen og festen med paven er slutt, deler vi oss i diskusjonsgrupper for sammen å se nærmere på pavens preken og på hele messens budskap - igjen et "mottiltak" mot "blaffeffekten" ved pavebesøket. Vi satser også på annet etterarbeid senere. Vi er forresten litt spent på dette gruppeopplegget - vi har tenkt oss grupper på 10, men med fullt hus i Vadstena, blir det 3.000 unge. . .

- Og dere har tenkt på at dere også skal mette de tre tusen?

Øivind : Alt under kontroll, nesten. Vadstena kommune har vært fantastisk velvillig helt fra starten av. Sovesalene i et nedlagt mentalsykehus er stilt til disposisjon for innkvartering, og i tillegg åpner man skoler i omegnen så det blir plass til de 3.000. Og frykt ikke for maten! Selv om det ikke er helt klarert ennå, ser det ut til at det stedlige siviltforsvar tar det der på strak arm, som en beredskapsøvelse!

- Tillatt å spørre hvem som unnfanger slike geniale idéer?

"Vadstena-entusiast" Øivind Aaser: Alle skal være med å "bygge opp messen" så det blir "vår messe" med paven som prest og gjest hos oss.

Øivind : Vi har jo en hovedkomité bestående av "dansen, nordmannen og svensken", og i den konstallasjonen der pleier i hvert fall én å være et hakk lurere enn de to andre!

- Forøvrig har vi et fantastisk samarbeide på ungdomsplanet i Norden. Vi utveksler artikler og informasjonsmateriale for å unngå "dobbeltarbeid". Det har vært til stor hjelp at SUK, vår svenske søster - skjønt akkurat her er det vel lov å si bror? - har hatt en heltidsansatt med pavebesøket og de unge som arbeidsområde - og med fast plass i den svenske "pavekomiteen".

Ingebjørg : - Kan vi komme tilbake til "messen vår" en liten stund? Nærmere bestemt musikken, som ligger mitt hjerte svært nær. Norge har hovedansvaret for musikken under messen - i samarbeid med "den liturgisk ansvarlige" for Sverige. Så snart sanger og slikt foreligger, blir materialet sendt ut til lokallagene våre, så

Er de svarte egentlige mennesker?

«Apartheid kan ikke forbedres. Kan du noensinne tenke deg Hitler stå opp og si: Se nå her, jeg reformerer nazismen.» Det er erkebiskop Desmond Tutu som stiller spørsmålet i en samtale med Arbeiderbladet. Og han gir selv svaret:

«Nei, man kan ikke forbedre et system som i sitt vesen er ondt. Det kan ikke

reformerer, det må odelegges. Forbedringer betyr at det som skal endres, er grunnleggende bra...

Dypest sett dreier apartheid seg om hva man tenker om andre mennesker. I virkeligheten tror ikke de fleste hvite i dette landet at svarte er egentlige mennesker. Det er dette som er det grunnleggende.»

Erkebiskopens sterke ord om de hvites

oppfatning av de svarte ble bekreftet i PI's søndagsprogram nylig, «På kirkebakken»: En hvit radioreparatør i Johannesburg ble spurt hvordan han ville karakterisere de svarte. Er de egentlige mennesker? Lød spørsmålet, — «are they human beings?» Slett ikke, lød det korte og kontante svar — «not at all!»

6

Vadstena er stedet for Nordisk Katolsk Ungdomsfestival i juni - med både pavemesse og rock- og gospelkveld!

folk kan begynne å øve! Og ellers kan jeg jo røpe at et rockeband med det tillitvekkende navn "Påvens polare" - hvilket vel kan utlegges noe i retning av "Pavekameratene" - skal være med og akkompagnere under messen. . .

- Stablet på bena "enkom" for anledningen?

Ingebjørg : Langt ifra! Det er et garvet "kjellerband" fra Malmø med ti år på baken og med den svenske ungdomspresten som tidligere vokalist!

- Så pavens håp - ifølge en Vatikan-talsmann for en tid siden - om at det

ventet ham overraskelser under besøket i Norden - skulle ha gode utsikter til å gå i oppfyllelse i Vadstena?

Ingebjørg : Så sant det menes gledelige overraskelser, ja! I Vadstena skal mange slippe til. Vi vil gjerne samarbeide med ungdommen i de største innvandrergруппene innen Kirken her hjemme. Vietnameserne er alt i gang med planlegging av tur til Vadstena under engasjert ledelse av pastor Hai ved det vietnamesiske pastoralsenteret i Oslo.

- Mange unge blant innvandrerne larter til å være uvitende om vår eksistens - det gjelder visst en del av de norske også, forresten. I hvert fall er mange uvitende om hvor mye det er å hente for den som blir aktivt med i vårt arbeid i lokallagene. Så vi bruker pavebesøket til å markedsføre oss selv innad i den katolske kirke i Norge. En brosjyre på åtte språk er på trappene! Vi håper dette kan bli begynnelsen til et fast og godt samarbeid med innvandrerungdom, og vi satser i første omgang på den store gruppen av sør-amerikansk ungdom i landet.

Øivind : Siden vi først er inne på overraskelser: I Tromsø - utenfor bispegården - kommer paven til å få overrakt en gave fra unge norske katolikker. Han får . . . vi sier ikke mer! Men såpass kan vi røpe at gaven er humoristisk, heilnorsk og med sterkt katolsk islett. Det er biskop Goebel, verdens "nordligste" katolske biskop, som har bedt oss om å overrekke gaven der oppe i nord - det blir nærmest noe symbolsk ved det, for lenge ut i utkant-Norge kommer ikke paven under sitt Norges-besøk.

Ingebjørg : Du vet om vårt årstema - "Utkanten i sentrum" ? Heftet om emnet kommer nå i februar. I Vadstena kommer ordene om utkant og sentrum også til å bli til å ta og føle på, for selv om vi her i Norden er "utkant" sånn i katolsk verdensmålestokk, er jo denne utkanten vårt sentrum - det er her vi lever som katolske kristne. Og når så paven attpåtil kommer, han som ellers sitter i "sentrum" av verdenskirken, ja, da er utkanten i dobbelt forstand blitt sentrum.

- Og "utkant-ungdommen" kommer til å samle seg om sin pave? Ikke alt han sier og gjør er like populært hos alle. .

Ingebjørg : For å ta det siste først - eventuell uenighet får vi diskutere på kammerset. Når paven kommer, samles vi om den overveldende sannhet vi har felles: kristentroen.

- Vi har registrert mye glede over pavebesøket på grasrota. Vi i UNKF er stolte over at paven kommer, glade for at han kommer til oss, og vi akter å utnytte besøket til siste trevl - for det glade budskaps skyld. Det er for å forkynne det at han kommer!

Intervjueren tusler opp Akersveien med notatblokk i hånd og et lite Alf-Prøysen-sukk i hjertet: "En skulle vøri. . . femten år i juni" - eller høyst 35! Der går nemlig "ungdomsgrensen" i Vadstena. . .

For de 200 kronene det koster å sove og spise de par dagene, skulle en vel saktens kunne skrape sammen. Kanskje det til og med ble råd med en sovepose - i de pavelige farger? UKJ

Sør-Afrika:

Kirkene fortrenses fra sykehusene

Sør-afrikanske myndigheter har gitt de kristne kirkene i Namibia beskjed om at kirkelige sykehus og andre helse-institusjoner ikke lenger får beholde fri personalansettelse. I hvert enkelt tilfelle skal det inngås avtale med staten. Fra 1. april vil ikke staten lenger lønne de ansatte ved kirkelige sykehus.

KATOLSK ORIENTERING

Spesialsynode om Afrika

Paven kunngjorde nylig — ved Helligtrekonger-festen — at det vil bli holdt en spesialsynode for Afrika. Tidspunktet er foreløpig ikke fastsatt, men synoden er ikke ventet å tre sammen før i 1990. Temaet vil bli «Kirken i Afrika mot det tredje årtusen.»

Sannsynligvis vil synoden finne sted i Roma, ikke i en afrikansk by, slik afrikanske bispekonferanser har uttrykt ønske om. Afrika teller 75 millioner katolikker, 48 biskoper, 20 tusen prester og 40 tusen nonner CATHOLIC HERALD

Etiopia: Det religiøse folket

7

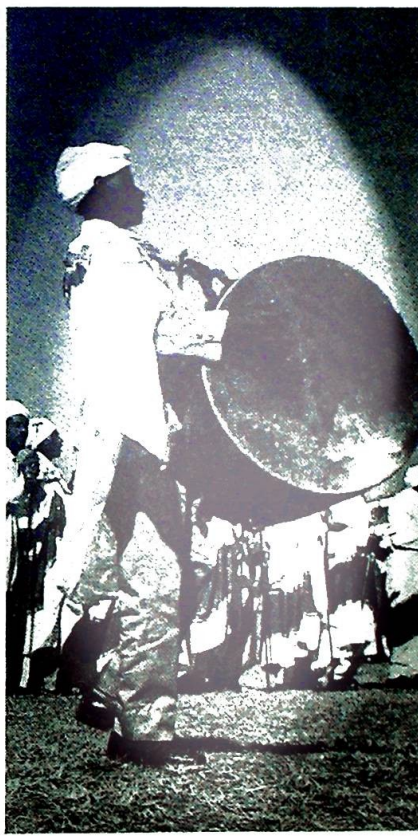
«I Etiopia møter du et folk som bygde kirker mens vi normenn levde i huler,» sier Dag Hareide, som har jobbet for FN i kampen mot hungersnøden i Etiopia. Han arbeider med et forskningsprosjekt om beredskap mot hungersnød.

«Vi som levde av hungersnøden, utviklet et språk som var politisk og teknisk. Jordbruksforbedringer og transportplaner var vårt svar.

For de etiopiske bøndene som holdt på å dø av hungersnøden, var det først og fremst et spørsmål om teologi og religion...

I en diskusjon med noen studenter i Addis Abeba spurte jeg hva vi skulle gjøre med hungersnøden. Jeg ventet en diskusjon om tekniske løsninger. Men de svarte: Faste mer, be mer, trekke seg tilbake i kloster. Det er ikke slik at bøndene og studentene i Etiopia ikke kan snakke om jordbrukspolitikk, men de så på hungersnøden, og det at de hadde et ondt regime, som uttrykk for Guds straff, og at folk hadde sviktet Gud. Det religiøse var mer viktig, mer nært enn jordbruksteknikk.»

Hareide kan fortelle at «både den ortodokse og den protestantiske kirken i Etiopia har opplevd en enorm kirkevekst de seneste årene. Det er blitt en slags protest mot et regime som har skuffet

folk. Den tidligere ortodokse kirken var en jordeierkirke. Ved revolusjonen ble de fratatt jorda. Folk på landsbygda ble nødt til å lønne prestene selv. Det gjorde

de spontant, selv under stor fattigdom. Det er blitt en folke-eid kirke med ny dynamikk...

Det er latterlig å tro at når man kommer fra Europa, kan man forholde seg nøytral til religiøsitet,» hevder Hareide. Han er redd for «den anti-religiøse holdningen til agnostikere og ateister fra Vesten. De har ikke engang ydmykhet overfor andre menneskers religioner, fordi de avviser den. Om man ikke har ydmykhet, bør man ihvertfall ha nysgjerrighet!

Gapet mellom Vestens ateister og folk i Etiopia ble illustrert for meg av en journalist som kom til et katastrofeområde. Han spurte en av kvinnene som arbeidet der, hvordan hun kunne tro på en Gud når det er så mye elendighet. Dette er den kjølige betrakterens spørsmål. Kvinnen så rart på ham og svarte: Hvordan skulle vi kunne holde ut uten Gud midt i lidelsen? — Dette er deltakerens spørsmål.

Å respektere og ta religion på alvor bør være en forutsetning for enhver som arbeider i Den tredje verden i dag, og som vil kalle seg «profesjonell,» er Dag Hareides konklusjon.

Fra Redd Barna-avisa

Fra fengsel til lederstilling

Metodistkirken i det sørlige Afrika har valgt ny president: Mmutlanyane Mogoba. Mogoba har sittet tre år i det beryktede sør-afrikanske fengslet på Robben Island på grunn av medlemskap i den pan-afrikanske kongress.

Mogoba, som er en klar motstander av apartheid, er også president for Det sør-afrikanske institutt for forholdet mellom raser. Som president i Metodistkirken vil

han være leder for 1,2 millioner metodister i Botswana, Lesotho, Swaziland, Mozambik, Sør-Afrika og Namibia.

Alarmerende vekst

Ved år 2025 vil åtte afrikanske stater være blant verdens 25 mest folkerike — går det fram av FN's befolkningsoversikt for 1988. I perioden 1985-90 vil det på det afrikanske kontinent bare være det sørlige

Afrika som ikke har en befolkningsvekst på over 2,5 prosent, som er den høyeste kategorien oversikten opererer med.

I enkelte afrikanske land, som Kenya og Rwanda, er fødselsraten helt oppe i over åtte barn pr. kvinne. Tilsvarende tall for Europa som helhet er 1,6 barn.

NØP

Varsko fra Haitis biskoper
Den katolske bispekonferanse på Haiti holdt ekstraordinært møte etter statskuppet i september i fjor som kastet landet ut i en alvorlig politisk krise. CARTITAS INTERNATIONALISs informasjonsblad fra januar i år bringer følgende lille utdrag fra biskopenes erklæring etter møtet: For første gang har vi sett en kirke bli brent ned under eukaristifeiringen og tre mennesker brent til aske; for første gang har vi

sett en gravid kvinne bli stukket ned og drept og hennes barn skadet; for første gang har vi vært vitne til at en væpnet bande tok seg inn et sykehus og drepte en kvinne for å hindre henne i å vitne i retten. . . Situasjonen er kritisk. Lytt til vår appell! Dere, nasjonens tjenestemenn, vi ber dere om å sette i verk en radikal reform av hele den offentlige administrasjon så kompetente, ærlige mennesker kan ta hånd om samfunnets tarv."

Kø-billetter til julegudstjeneste!
Mer enn forti tusen mennesker flokket seg til julegudstjenester i Shanghai i år, — fire ganger så mange som ifjor. I byens katedral måtte man innføre et billett-system for å holde orden på køene.
CATHOLIC HERALD

8 Caritas Norge informerer:

FASTEAKSJONEN 1989

Som dere vet, er den årlige fasteaksjonen et nordisk samarbeidsprosjekt. «Nordisk Katolsk Utviklingshjelp», hvor også CARITAS NORGE er medlem, står bak aksjonen. I Norge er målet å få inn 500.000 kr. Den Nordiske Bispekonferanse har denne gangen blinket ut «UTDANNELSE AV KVINNER I DEN TREDJE VERDEN» som fasteaksjonens mål.

«Hvis du utdanner en mann, ut-

danner du et individ, utdanner du en kvinne, utdanner du en hel nasjon.» Sitatet er av presidenten i Tanzania, Julius Nyerere.

Utdannelse er faktisk den beste måten å endre kvinners liv og hverdag på. Utdannede kvinner vil dessuten være istand til å sikre både sin egen og barnas helse. Familiens ernærings- og helsetilstand vil samlet bli bedre. Kvinnerettet bistand i form av bedret utdanning og opplæ-

ring vil styrke kvinners status generelt. Deres viktige økonomiske og sosiale rolle vil lettere bli anerkjent, og de vil få muligheter til selv å kontrollere sin fremtid og bruke sine ressurser. Utdannelse av kvinner vil kort sagt komme både kvinnene selv og i neste omgang hele samfunnet til gode.

Men der er flere hindringer i denne prosessen. Grunnen til at kvinner i U-land blir diskriminert i

Middelaldersk fra Kulturverkstedet
Kirkelig Kulturverksted drikker dypt av norske middelalderkilder, skriver Asle Finnseth i Vårt Land. Blant de middelalderførste verkstedmedarbeiderne denne sesongen er Agnes Buen Garnås, Jan Garbarek og Kalenda Maya. Tettest på kildene er kanskje likevel Choerégorien de Paris, det franske koret som

var å se i TV-opptak fra Nidarosdomen i jula. Sangerne fra Paris står øverst på kjøreplanen til kulturverkstedet med sin "Lux illuxit laetabundi" - et stykke latin som produsent Erik Hillestad oversetter med "Ljoset over landet dagnar". Det er tittelen på et stykke sakral musikk, med Olav den Hellige som et sentralt tema - sannsynligvis skrevet av erkebiskop Eystein

mot slutten av 1100-tallet, ifølge Hillestad. Ellers på platen er det mer allmenne katolske innslag fra advents- og påskeliturgen i den før-reformatoriske norske kirken. Henning Sommerro setter sin personlige farge på produksjonen med egne orgel-improvisasjoner.

utdanningssammenheng, er ofte de samme som for kvinner i andre deler av verden. Det tradisjonelle kultur-mønsteret som sier at menn er mer verd enn kvinner, avspeiles i utdanningssystemet som i andre deler av samfunnet.

Bidrag til fasteaksjonen sendes:

*Caritas Norge
Fagerborggt. 17
0360 OSLO 3*

*Postgiro: 500 40 64
Bankgiro: 8998.09.08136.*

Noen foreldre i den tredje verden vil mene at utdanning vil ødelegge kvinnens muligheter for et godt giftermål. Ut fra en økonomisk betraktning vil dessuten de fleste foreldre i U-land foretrekke å gi guttene en utdanning fremfor pikene. Den dagen piken nemlig gifter seg, vil ikke hennes familie lenger få noen økonomisk gevinst av hennes utdanning.

Ellers er det store regionale forskjeller på hvor stor andel av kvinner som får utdanning. I Latin-Amerika er ikke andelen så mye mindre enn for menn. Størst er forskjellen i Afrika og Sør-Asia. Blant de fattigste 20 prosent av verdens kvinner er 36 prosent analfabeter, blant de rikeste 20 prosent er derimot bare 2 prosent analfabeter.

Det er først i de senere år at det har kommet igang en seriøs debatt

om kvinner og utdanning i U-land. Denne debatten viser at hvis kvinnene sikres bistand og utdanning, vil det på sikt få positive ringvirkninger både for kvinnene selv og for hele samfunnet. Kvinnerettet bistand er derfor vel anvendt U-hjelp.

Caritas Norge prioriterer følgende prosjekter:

- helse/ernærings prosjekter.
- inntektsskapende virksomhet (jordbruk, håndverk, samt

småindustri) gjennom kredittordninger.

- opplæring av kvinner.

Kvinner og barn er Caritas Norges hovedmålgruppe, fordi vi mener at den hjelp som ytes dem, kan få størst virkning og dermed kan oppnå best resultater.

For tiden arbeider Caritas Norge med kvinnerettet bistand i Uganda for krigsenker, og et ernæringsprosjekt for kvinner på Filippinene.

Årsberetning fra Kommisjon for rettferdighet og fred:

Ingen mangel på arbeidsområder!

Oslo Katolske Bispedømmes Kommisjon for rettferdighet og fred har sendt ut sin årsberetning «for skoleåret 1987-88,» og vi plukker litt her og der:

I perioden har kommisjonen skiftet leder: Kari-Mette Eidem overtok i april -88 etter Knut W. Ruyter, som hadde ledet kommisjonen siden starten i 1985. De øvrige medlemmer av kommisjonen er: pastor Michel Beckers, Eva Borka, Per Bønsnæs, Bernt Gulbrandsen, Roar Haldorsen, Gunnar Markussen, Wolfgang Plagge, sr. Marie Kristin Riosianu, Rolf Sand og Kari Vogt.

Før jul 1987 utarbeidet kommisjonen en kritisk uttalelse (se St. Olav nr. 3-88) vedrørende regjeringens forslag til ny utlendingslov. Videre har man fulgt opp en del henvendelser fra Amnesty International, og man har i den forbindelse særlig sett på forholdene på Haiti og fått kon-

takt med lokale menneskerettighetsgrupper.

Sommeren 1988 var Kari Vogt med på en studietur om apartheid til det sørlige Afrika arrangert av Norsk Ekumenisk Komité for Sørlig Afrika (NEKSA) og Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke (MKR). Det arbeides med et hefte om emnet for menighetene.

Når det gjelder barneprostitusjon, har man samlet materiale fra Redd Barna, Caritas og Justitia et Pax-grupper i Sør-Øst-Asia. «Det arbeides videre med 'hva' og 'hvordan' kommisjonen skal arbeide videre med denne saken,» heter det i rapporten.

Kommisjonen har hatt løpende kontakt med andre organisasjoner i Norge som arbeider med tilsvarende saker, og det er arrangert flere gudstjenester i samarbeid med bl.a. MKR og NEKSA.

Likestilling mellom kjønnene —
hva med kirkens praksis?

Det finnes ingen alvorlige dogmatiske grunner til å nekte kvinner adgang til diakon- og preste-embete, uttalte den tyske biskop Ernst Gutting nylig. Han er redd kirken står i fare for å miste neste generasjon av kvinner.

Når kirken offisielt betoner likestilling mellom kjønnene, mens den internasjonale teologiskommisjon er uten kvinner, er dette

kritikk-verdig, ifølge biskopen. Han henviser også til at Jesus ikke har grunnlagt en kirke som skal være uforanderlig.

Biskop Gutting påpeker at all den stund cirka nitti prosent menn og femti prosent kvinner er imot kvinnelige prester, er det helt nødvendig med en bevisstholdsending for diakon- og preste-embetet kan åpnes også for kvinner.

FRA KATOLSK ORIENTERING

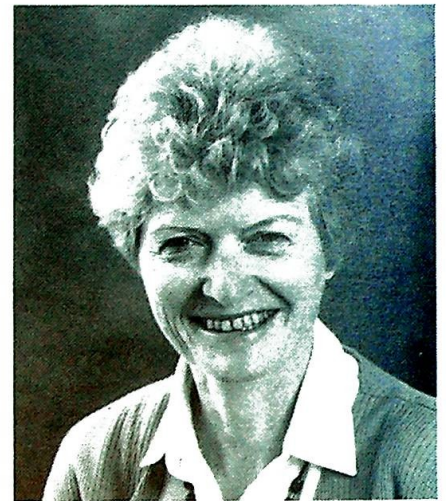
De intellektuelle erstattes av
kjendiser

Da forfatteren Dag Solstad nylig ble tildelt Den nordiske litteraturpris, ble han — som seg hør og bør — grundig intervjuet. Er det et dilemma å være intellektuell i Norge? ville Arbeiderbladet vite. Forfatteren svarte bekreftende:

«Ja, fordi jeg opplever at de intellek-

10 Kari Elisabeth Børresen: Mette Nygårds «For et nonneliv»

Lege Mette Nygård har skrevet en velformulert og humoristisk bok om sitt tidligere nonneliv (1961-68), i den irske kongregasjon *The Medical Missionaries of Mary* (MMM), grunnlagt i 1937. Uten sans for humor kan en kvinne vanskelig overleve i dagens katolske kirke, og særlig ikke som ordenssøster! Under den sprudlende overflate er bokens emne dypt alvorlig, den gir et klart eksempel på kirkens største utfordring i vår tid: kollisjonen mellom tradisjonell struktur og fornyet kvinneerfaring.

Velformulert og humoristisk bok fra Mette Nygårds hånd.

Jeg kjenner ikke MMM fra annet hold, men definisjonen *moderne* ser bare ut til å gjelde kongregasjonens unge alder og eventuelt at flere søstre er leger. Ifølge beskrivelsen er ordensregelen nærmest et oppkok av forelegg fra forrige århundre (konsipert ved hjelp av gammel jesuittpater, s. 69), med summariske tidebønner, anakronistiske selvanklager (tallerkenkusing etc., s. 73) og tidkrevende lydighetsrutiner. Den teologiske opplæring virker ikke særlig oppdatert, selv om abbed Marmions «Christ, the Ideal of the Monk» (!) skal være blitt skiftet ut (s. 75). Med rette klager Mette Nygård over mangelen på fordypelse, med stadig overarbeide på sykehus. Nå er jo rovdrift en velkjent og velbrukt strategi for å kontrollere ordenssøstre; overtrette nonner har ikke kraft til nyskapning, men fungerer utmerket som lydige undersåtter.

Når søster Mette, alias Edith Stein (forøvrig typisk eksempel på hellig kvinne med internalisert mannsskapt doktrine), blir sendt til Roma for kurs i teologi, skjer dette på den segregerte institusjon *Regina Mundi*. (Hovedfengslet i Roma heter pussig nok *Regina Coeli*!) Etter Det 2. Vatikan-konsil har et økende antall ordenssøstre og legkvinner søkt teologisk utdanning på topp-universiteter, med derav følgende kritisk holdning, *faithful dissent*, overfor tradisjonell bibelfortolkning og ditto læreinnhold. Mette Nygård synes merkelig upåvirket av denne utvikling.

Et vesentlig punkt omtales slett ikke: Hvorledes kan kongregasjonens innsats for kvinners og barns velferd kombineres med den offisielle kirkes seksual-etiske retningslinjer? Det er å håpe at den pionerånd og kreative kvinneinnsikt Mette Nygård beskriver, gjør seg gjeldende i MMM's

arbeide, til tross for doktrinær stagnasjon.

Forfatteren kom først til Afrika som sivil lege, nonnegjernen foregikk mest i Irland og Spania, dvs. i land som også er tilbakeleggende når det gjelder kvinnefrigjøring. Hadde Mette Nygård i stedet vært medlem av en nord-amerikansk kongregasjon, som f.eks. *Sisters of Mercy*, ville hennes liv antagelig ha artet seg annerledes. Her ville livsstil og arbeidsoppgaver ha vært bedre tilpasset et nord-europeisk utgangspunkt. «Skuffelsen over at det ikke hadde lyktes, lå som en vond klump i magen» (s. 155), kunne kanskje ha vært unngått! Det var Mercy-søstrenes generalpriorinne, Theresa Kane, som på vegne av amerikanske nonner talte paven midt imot under hans besøk i USA i 1979 ved å etterlyse kvinners innsats på alle områder i kirken, også som prester.

tuelle blir feid av banen i det offentlige liv. Det er ikke morsomt å bli skjøvet ut. De intellektuelle er blitt erstattet av kjendiser og mennesker med kortsiktig suksess, og det er etter min oppfatning en katastrofe. Men dette er ikke spesielt for Norge, vi ser de samme tendenser over hele den vestlige verden.»

Kristen tradisjon som klangbunn

- Det er forbi med den tiden vi hadde en kristen enhetskultur i Europa, sier Erik Hillestad fra Kirkelige Kulturverksted bl.a. i et intervju med Dagens Næringsliv.

- I dag er det skisma, men vi trenger de impulsene som går begge veier, vi trenger dem helt opp til alterbordet. Ingen forfat-

ter eller kunstner overhodet i Vesten i dag taler uten en kristen tradisjon som klangbunn. Uten Bibelen ville mange overtoner i det totale kommunikasjonsinnholdet forstumme. Uansett hva vi blir fristet til å tro, er vi en kristen nasjon, fra Stein Mehrens dikt og Jens Bjørneboes romaner til billedkunstens symbolbruk og klangen i moderne musikk.

Jeg oppfatter søster Mettes manglende klosterkall, ut fra de premisser hun fremstiller i boken, som et oppmuntrende *summetegn*. Dessverre kunne vel den energi hun må ha brukt for å holde ut i 7 år, ha vært utnyttet i mere konstruktiv retning. Mother Mary Martin's forhalingssteknikk av den norske rekrutts uttrede kan vel best forklares ved at hun som *irsk* grunnlegger ikke oppfattet hva saken dreiet seg om: Aktive nonneordener etter tradisjonelt mønster har nå utspilt sin rolle, det hjelper ikke *bare* å forandre arbeidsoppgavene. Selve den religiøse struktur må totalt fornyes. Fruktbare forsøk på slik samkjøring av tidsmessig innsats og nytt regelverk er blitt gjennomført i kvinnelige ordenssamfunn, både aktive og kontemplative, etter Det 2. Vatikan-konsil. Dessverre blir denne form for *aggiornamento* nå systematisk motarbeidet på høyeste hold innen det mannlige hierarki (Sacra congregatio pro religiosis et institutis saecularibus). Et veldokumentert eksempel er Agnes Mary Mansour, *Sister of Mercy* og helsedirektør i staten Michigan. I 1983 ble hun tvunget av Vatikanet til å forlate sin kongregasjon for å kunne fortsette i sin stilling. (Se ed. Madonna Kolbenschlag: *Authority, Community and Conflict*. Kansas City, Missouri: Sheed & Ward, 1986.)

I denne sammenheng av kirkelig kjønnskamp er det viktig å være klar over at aktive nonnesamfunn først ble grunnlagt etter lang og innbitt motstand. Angela Merici (d. 1540) og Jeanne Françoise de Chantal, (d.

Mère Zoë, i en årrekke provinsialpriorinne for St. Josephsostrene i Oslo - "etter å ha sett Mère Zoë i aksjon, kunne jeg ikke riktig tro på kirkerettens definisjon av abedisser og priorinner som juridisk umyndige personer, etter modell av middelalderk lovgeving", skriver Kari E. Børresen.

1641) ble begge tvunget tilbake i klausur, mens den stedige Mary Ward (d. 1645) til slutt ble fengslet i Roma. Da Louise de Marillac (d. 1660) sammen med Vincent de Paul endelig klarte å stifte søsterforbundet *Les filles de la Charité*, var det fordi medlemmene ikke avla løfter og i begynnelsen ble rekruttert fra underklassen. Da kunne de kirkelige myndigheter tolerere en viss bevegelsesfrihet. Fra 1700-tallet oppstod nye aktive kongregasjoner, men etterhvert

skulle enhver ambisiøs biskop eller endog sogneprest ha sine selvlagde søstre. Resultatet ble en stor mengde av lokalt kontrollerte kongregasjoner, hvor priorinnes innflytelse ble tilsvarende pulverisert.

Etter Det 2. Vatikan-konsil søker derfor kvinnelige ordenssamfunn å samarbeide i større konføderasjoner, noe som gir både styrke og slagkraft. Ikke forbausende at mange biskoper har forsøkt å hindre denne fremgangsmåte!

Folk skal leve, ikke bare overleve
«Eldrepolitikk kan være så mangt, – burde i alle fall være det.» skriver Aage Müller-Nilssen i Bymisjonæren. Müller-Nilssen er som kjent generalsekretær i Kirkens Bymisjon, som blant meget annet også har satt i gang et forsøksprosjekt angående eldreomsorgen i en av Oslos bydeler.

«Påfallende ofte går eldrepolitikken i ett bestemt spor.» sier Müller-Nilssen: Vi må bygge flere sykehjemsplasser. – Noen av oss tror ikke dette er en riktig måte å tenke på. Tvert imot – vi må planlegge slik at færre mennesker enn nå blir henvist til å bo i sykehjem – rett og slett fordi det ikke er godt for mennesker å bo i en institusjon.

Noen trenger et slikt tilbud – de mas-

sivt pleietrengende, og mange som lider av senil demens. Men svært mange av dem som nå bor i sykehjem i årevis, kunne hatt et meget bedre liv om de hadde hatt mulighet til å bli boende i eget hjem. Det forutsetter én ting: De må få hjelp hjemme. Vi må altså satse på hjemmetjenesten i en helt annen grad enn vi gjør i dag... Folk skal leve, ikke bare overleve!»

"Spion" i nonnekloster

I vårt århundre behøver en katolsk kvinne ikke å bli nonne for å kunne virke som misjonær, men vi må ikke glemme at søsterkongregasjonene før i tiden ga den eneste mulighet for kvinnelig yrkesarbeide i sykepleie og skolevesen, med etterligninger i protestantiske samfunn.

En særdeles velutviklet og veltilpasset representant for slik tradisjonell kvinnemakt var St. Josephsøstrenes provinsialpriorinne i Norge, Mère Zoë, (d. 1958), som Mette Nygård omtaler med stor beundring. Denne deler jeg fullt ut! Etter å ha sett Mère Zoë i aksjon, kunne jeg ikke riktig tro på kirkerettens definisjon av abbedisser og priorinner som juridisk umyndige, etter modell av middelalderlig lovgivning. (Dessverre praktisk talt uforandret i den nye kanoniske rett fra 1983). Jeg var selv novise i Chambéry så tidlig som i 1951-53, og under B-vitaminkur etter feilernæring (i forhold til Holmenkollen-standard) klarnet jeg opp til å foregripe at her nyttet ingen reform, kvinnesynet var for inadekvat. Dette ble de to best anvendte år i mitt liv, siden den kulturkollisjon som utspant seg, la grunnlaget for min senere (fra 1961 av) forskning innen kvinneteologi.

Jeg vil ønske for Mette Nygård at hun kan få tilsvarende glede av sin dyrekjøpte erfaring. Bør ikke boken oversettes til engelsk for å settes inn i sin sammenheng med nonners innsats i kirkelig kvinnekamp?

Mette Nygård

For et nonneliv.

Oslo, Aventura Forlag, 1988.

Anne Karin Nygård, hovedfagstudent i sosialantropologi med oppvekst i norsk frikirkemiljø, valgte en noe tradisjonell studievinkel: I et halvt år "spionerte" hun i et nonnekloster, det vil si hun fikk være med i et kontemplativt klosterfellesskap, mesteparten av tiden i Norge, men også noen uker i Sverige, for å oppleve det fra innsiden, som menneske og som student. "Nysgjerrigheten" ble vekket da hun arbeidet for NORAD i Uganda og kom i kontakt med nonner der. I et intervju med "Klassekampen" i fjor høst, la hun frem noen av sine erfaringer. Vi har klippet litt her og der:

- Jeg hadde trodd det skulle bli vanskelig å få komme med i denne lukkede verdenen. Jeg skulle jo på en måte spionere på dem - være deltaende observatør. Men den første nonnen jeg kom i kontakt med, var overraskende åpen. Jeg fikk ganske enkelt komme inn i fellesskapet, selv om jeg for dem nærmest kom rett fra gata...

- Det som imponerte meg mest, var hvor utrolig velinformerte nonnene var, så utrolig ressurssterke og samfunnsengasjerte. Jeg hadde forestilt meg at de var en slags åndelige og hellige vesener, at jeg måtte anstrenge

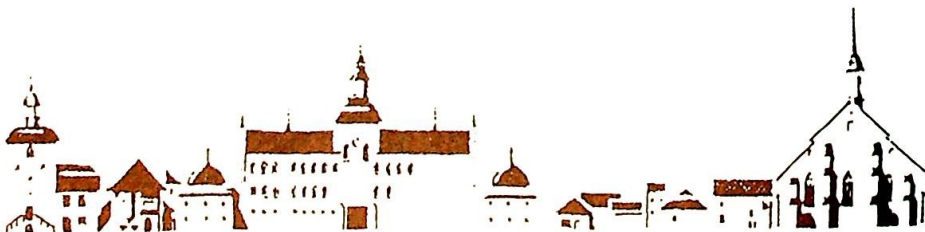
meg veldig på det planet der. Men de var overraskende normale til å leve et så unormalt liv. Humor og varme og direktehet var helt sentralt. Ofte hjallet latteren i veggene...

- Og så det at nonnene var så forskjellige. Man har så lett for å se på disse kvinnene som en ensartet masse... men tvert imot møtte jeg en rekke forskjellige og sterkt engasjerte personligheter...

- Det var som når du reiser bort og får avstand til hverdagen din. Du får helt andre perspektiver. Nonnene er jo på mange måter som kjerringa mot stømmen. De sier nei til karriere, mann og barn. De sier ja til å underordne seg fellesskapet og kjærligheten. Klosterlivet er på mange måter en skole i kjærlighet...

- Nonnene jeg er blitt kjent med, lever et svært rikt liv. De er utrolig reflekterte, kanskje nettopp fordi de alltid må forholde seg til seg selv, være alene med seg selv. De vanlige fluktmulighetene vi ellers har i samfunnet, finnes ikke...

- Hva jeg har lært? Noe om ro, noe om styrke og mangfold. Dessuten har jeg lært at alle oppfatningene du har når du går inn i en ukjent verden, de er du nødt til å endre på.

Vår kjære SØSTER
 RADEGUNDE HOLTHAUS
 døde i Oslo den 19.01.89
 i en alder av 90 år
 og etter 59 års klosterliv.
 Vi anbefaler vår avdøde medsøster
 til de troendes forbønn.
 ST. JOSEPHSØSTRENE

*Jeg er Oppstandelsen og Livet, sier Herren.
 Den som tror på meg, skal leve, om han enn dør, og hver den som
 lever og tror på meg skal i evighet ikke dø.*

JOH. 11, 25-26

En ildsjel er gått bort

13

Else-Marie Skard, Misjon bak Jernteppetets daglige leder gjennom mange år, døde den 6. januar nærmere 77 år gammel. I sine minneord i «Ropet fra øst» skriver redaktør Lasse Trædal bl.a.:

Else-Marie Skard var en bærende kraft i Misjon bak Jernteppet helt fra opprettelsen i 1967 og fram til 1982, da hun trakk seg tilbake fra den daglige virksomhet. I alle disse årene utfoldet hun en enestående aktivitet, utrettelig opptatt av å tjene misjonens store sak.

MBJ ble til å begynne med møtt med skepsis fra flere hold. Noen ville rett og slett ikke tro på beretningene om forfølgelse og undertrykkelse bak Jernteppet. Andre mente det var farlig å rette søkelyset for sterkt mot den forfulgte kirkes situasjon, fordi det bare ville føre til represalier og gjøre vondt verre. Atter andre så nok behovet for en organisasjon som MBJ og sympatiserte med formålet, men betraktet misjon til kommunistland nærmest som en umulighet.

Det var derfor nok av oppgaver å ta fatt på når det gjaldt å spre kunnskap om forholdene for kristne i Øst og rydde opp i fordommer og misforståelser. Else-Marie Skard var usedvanlig godt rustet til også å ta seg av dette anliggende. Hun hadde en helt spesiell evne til å se mulighetene i en mediatid og til å utnytte dem maksimalt. Med enkle midler organiserte hun en effektiv presstjeneste med utsendelse av nyhetsmeldinger og avisartikler, og hun var påpasselig med at dette også gikk til våre kirkelige og politiske ledere. Det var hennes store visjon at budskapet fra den forfulgte kirke skulle ut til hele det norske folk, og at Norge skulle bli et foregangsland i kampen for å skape en verdensvid opinion mot forfølgelsene.

Så fikk hun da også i rikt monn oppleve gleden ved å se at innsatsen bar frukter. Misjonsinteresserte over hele

landet fikk etterhvert øynene opp for hvor viktig MBJ's arbeid var, og snart kunne det investeres betydelige beløp i bibeltrykking, i radiomisjon og direkte hjelp til forfulgte kristne. Som det første parlament i verden tok Stortinget i 1972 opp kristenforfølgelsen bak Jernteppet som egen sak, og på fru Skards initiativ ble debatten oversatt til engelsk og sendt til statsoverhoder og nasjonalforsamlinger over hele verden. Noe senere ble det fra Stortingets talerstol uttalt at MBJ hadde oppnådd «en usedvanlig støtte i folket,» og at det takket være MBJ «i dag er kjent over hele Norge at det foregår en intens religionsforfølgelse i de fleste kommunistiske land.»

I MBJ's aller første møteprotokoll gav Else-Marie Skard uttrykk for sin overbevisning om at «det også i dag og blant oss skjer mirakler når mennesker følger det kall misjonsbefalingen innbærer.» Hennes eget liv ble en bekreftelse på sannheten i denne overbevisning.

Ønsker en mer politisk aktiv kirke

Tre fjerdedeler av alle polske ungdommer mener at den katolske kirke bør spille en mer aktiv rolle i landets politiske liv. Dette hevder professor ved Det polske vitenskapsakademi, Nicolaj Kosakiewicz. Hans undersøkelse, som ble presentert ved det anerkjente Evangeliske Akademi i Vest-Tyskland, viste også at mer enn halvparten av alle unge polakker ikke ser noen motsetning mellom sosialisme og Den katolske kirke. Unge mennesker støtter de sosialistiske ideer, men kritiserer staten for å sette disse ut i livet, sier Kosakiewicz. På spørsmål om hvorfor så mange unge polakker flytter til Vest-Europa, har dette heller økonomiske årsaker enn politiske, påpeker den polske professoren.

NØP

Det lysner i Litauen!

«Glasnost» har bevirket et lite mirakel for katolikken i Litauen. Østerrikske katolikker har fått tillatelse til å sende 150 tusen bibler – pluss annen religiøs litteratur.

Det er kirkeblader i de østerrikske bispedømmer og organisasjonen «Christian Solidarity International» som står for denne største sending religiøs litteratur som noensinne er kommet til Litauen.

Den offisielle tillatelse er utvirket, via den sovjetiske ambassade i Wien, av formannen for den østerrikske bispekonferanse, erkebiskop Karl Berg.

KATOLSK ORIENTERING

Religiøst stoff i Ungarsk radio

Ungarerne kan nå glede seg over et nytt radiotilbud fra ungarsk radio. En gang i måneden sendes nå et halvtimes program med tittelen «Religiøst verdens-utsyn,» som inneholder aktuelle kirkelige nyheter, samt innslag fra jødiske, kristne, muslimske og buddhistiske samfunn.

NØP

Paven inviterer til toppmøte med amerikanske biskoper

Som svar på en amerikansk bispekonferanse har paven innkalt amerikanske biskoper til et møte i Roma i første halvdel av mars.

Hensikten med konferansen er å klarlegge flere viktige spørsmål angående forholdet mellom USA's katolikker og Vati-

kanet. Første ledd på dagsordenen vil sannsynligvis være de amerikanske biskopers holdning på følgende punkt: Biskopene motsetter seg de retningslinjer for amerikanske bispekonferanser som Vatikanet har trukket opp, og som er distribuert av Troskongregasjonen (kardinal Ratzinger). CATHOLIC HERALD

Kampanje for hjemløse, sultne og mishandlede barn

Katolikker, protestanter og jøder i Amerika har gått sammen om en landsomfattende reklame-kampanje som skal rette oppmerksomheten mot de sultne, hjemløse og mishandlede barna i USA.

Ifølge en katolsk kampanjemedarbeider, søster Dorothy Farley, skal rekla-

Fra valgseier til hjemmeseier?

"Som president må George Bush gå løs på de problemene det ble sagt fint lite om under valgkampen: Den dreide seg hovedsakelig om taktikk, nærmere bestemt valgtaktikk," skriver tidsskriftet America - organ for jesuittene i USA og Canada - i forbindelse med vaktskiftet i Det hvite hus.

Bladet advarer på lederplass den ferske presidenten innstendig om "ikke å tenke popularitet og utsiktene til gjenvalg om fire år" - en betimelig advarsel for taktikeren Bush som for enhver tiltredende president i USA eller annetsteds, for den saks skyld:

"Du har nettopp vunnet det mektigste embete i den vestlige verden; det som gjenstår av verdslige seire, er å gjøre ditt beste, ta fatt på problemene uten tanke på gjenvalg eller popularitet. *Go for greatness, not for reelection!*"

Hvilke problemer?

Hvilke problemer det var som druknet i en valgkamp mer preget av billig propaganda og trettende skittkasting enn noen gang tidligere i amerikansk politikk? Intet mindre enn "folks lidelse", skriver *America*, som slår fast at det under president Reagan har vært en systematisk reduksjon av bevilgningene til den sosiale sektor. "Man har unngått tiltak som kunne reddet de 32,5 millioner amerikanere som er sunket ned i kronisk fattigdom, en fattigdom som har gjort at et skremmende høyt antall mennesker bokstavelig talt bor på gaten. . . De rike er blitt rikere, og de fattige fattigere under president Reagan."

Erkebiskopen av St.Louis, John L. May, var inne på det samme i en tale

for en tid siden: "Til tross for statistikker som antyder en sunn nasjonaløkonomi, er det et faktum at 32 millioner amerikanere lever under det som offisielt defineres som fattigdomsgrensen. . . I vårt hyrdebrev for to år siden om USAs økonomi - *Economic Justice for All (1986)* - trakk vi amerikanske biskoper den konklusjon at for å få bukt med fattigdommen i vårt land, "må det fundamentale forandringer til når det gjelder. . . de strukturer som opprettholder skrikende ulikheter og hindrer millioner av medborgere i full deltagelse i landets økonomiske og sosiale liv". Vi har ikke forandret syn på saken siden dengang."

Erkebiskopen turde vite hva han snakker om. Han er bl.a. leder for Campaign for Human Development, en organisasjon opprettet av de amerikanske biskoper med det formål å yde støtte til "hjelp-til-selvhelp-prosjekter" blant lavinntektsgrupper. Pengene skaffes til veie ved en årlig kollekt på søndagen før *Thanksgiving*, og siden starten i 1970 er ca. 115 millioner dollars samlet inn og fordelt på 220 selvhelp-prosjekter på lokalplanet. Det var nettopp ved fjorårets fordeling av midler erkebiskopen gjentok bispekollegiets bredside mot landets økonomi.

Og *America* varter opp med statistikker som viser det mange vil kalle

sykdomstegn i den tilsynelatende friske amerikanske nasjonaløkonomi, som - i parentes bemerket - også plages av betydelig utenlandsgjeld og svikt i utenrikshandelen:

- I USA lever 11 millioner barn i fattigdom (ifølge den offisielle definisjon av fattigdom), nærmere bestemt hvert 4. barn.

- Nesten halvparten av alle fargede barn fra fem år og nedover er fattige, mens en av fem hvite barn i denne aldersgruppe er det. Blant såkalte Hispanics - folk fra Mexico og Mellom-Amerika - er tallet 40%.

- Tallet på hjemløse øker, og det er i stigende grad familier som rammes, i dag utgjør familiene anslagsvis 28% av landets hjemløse.

- De 13 millioner rikeste familier i USA mottok ved siste "telling" 43 % av den nasjonale "familieinntekt", den høyeste prosent i landets historie overhodet, og den stiger fortsatt.

- De 25 millioner fattigste familiene får 13% av "kaka", den laveste andel som noensinne er registrert.

- 9 millioner av arbeidstagerne greier ikke å komme ut av den økonomisk elendighet til tross for at de arbeider halv eller hel tid.

- Den ene million som teller landets rikeste mennesker, kontrollerer 26% av landets totale rikdom; resten av landets vel 250 millioner innbyggere kontrollerer resten.

meinnslagene i radio, fjernsyn og aviser vise på en slående måte det sterke ønske de forskjellige religionene har for å lindre noden i det moderne samfunnet.

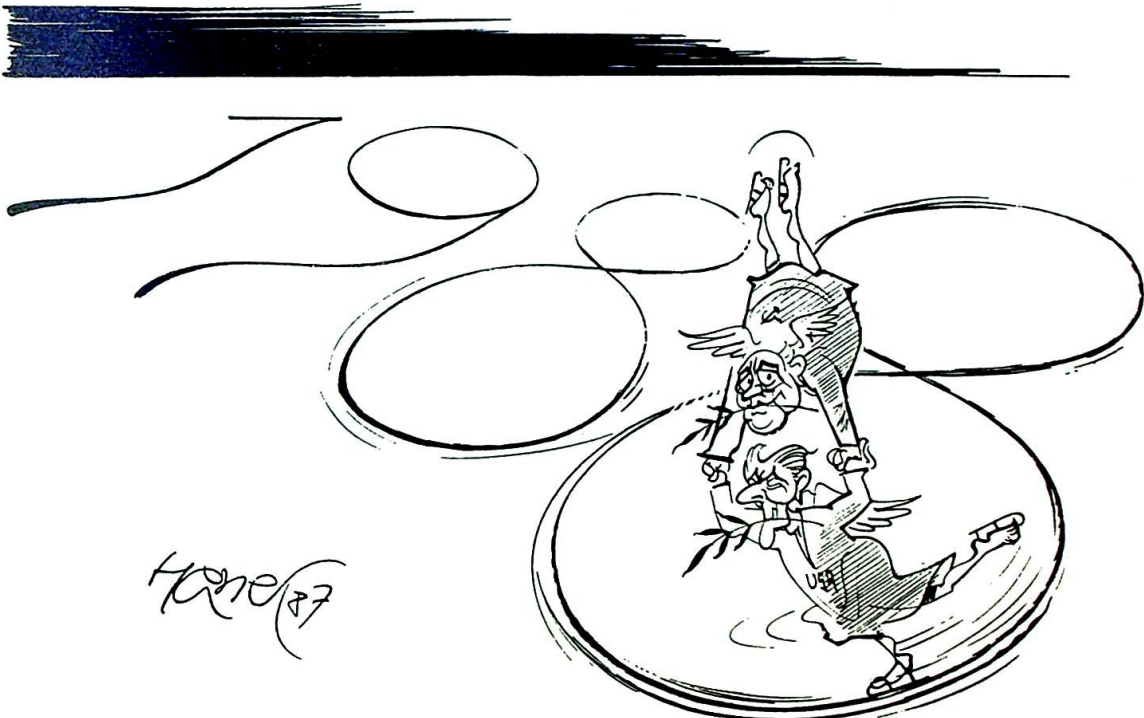
I reklamekampanjen blir det lagt frem tall som viser at 3 millioner amerikanere er hjemløse, at 20 millioner går sultne og at 4 barn dør hver dag som følge av mishandling i nærmiljøet. NØP

Advarer mot resignasjon

I et intervju med Katholische Nachrichten-Agentur (KNA) advarer Stockholms biskop Hubertus Brandenburg mot resignasjon overfor den avtagende «kirkelighet» i samfunnet. I stedet for å hengi seg til denslags tanker bør kirken se den utfordring som ligger i den nye religiøse interesse som bryter frem i vårt sekulariserte samfunn her i nord: — Mindre enn

noen sinne tidligere har kirken lov til å slå seg til tåls med bare å ta seg av «sine egne», understreker han.

Sekulariseringen har etterlatt en indre tomhet som gjør at spørsmålet om mening og religiøs varme dukker opp igjen — i det ligger en sjanse for den katolsk kristentro i «vår diaspora», fremholdt biskop Brandenburg. KNA

Etter internasjonal seier og oppvisningsløp er tiden kommet for en seier på hjemmebane - den står det til George Bush å hale i land. . .

I fjorårets utkast til hyrdebrev om kvinnen i kirke og samfunn (*Partners in the Mystery of Redemption. A Pastoral Response to Women's Concerns for Church and Society - 1988 - se St.Olav nr.8-88*) kom de amerikanske biskoper også inn på den dystre sosiale virkelighet for mange grupper amerikanere: Fattigdommen rammer i stadig høyere grad kvinner og barn og enslige, eldre kvinner - svakest står svarte kvinner, hvorav uforholdmessig mange er enslige med familieansvar, og kvinner med "Hispanic" bakgrunn. "Den lovprisning av den amerikanske familie valgkampen til stadighet foret folk med, var et nostalgisk bilde som minnet om gamle filmer med Jane Powell/Deanna Durbin - det var fa-

milien i Technicolor, mens virkeligheten i dag går mer i svart/hvitt," noterer *America*.

Slank forsvarer!

"Vårt nåværende forsvarssystem koster for mye og gir for lite igjen," skriver *America* og anbefaler slanking av denne forslukne sektor slik at det blir midler til det forsømte på hjemmebane. Riktignok er det "ingen som venter at den nye presidenten skal forkynne at han heretter vil basere sin utenrikspolitikk på Bergprekenen", men bare det å "slutte med destabiliseringspolitikk overfor regimer som mistenkes for å spre marxisme", ville hjelpe et godt stykke på vei. Våger Bush å satse på slikt, "kan det godt tenkes at han

oppdager at USAs sikkerhet er best tjent med en utenrikspolitikk som er mer opptatt av internasjonal rettferd enn anti-kommunisme".

Amerikanske presidenter lærer fort nok at deres makt tross alt er begrenset, og at de ikke kan "diktere" sin vilje til Kongressen eller domstolene. "Men hvis de har en klar visjon og er villige til å risikere å bli upopulære, kan de bli talsmenn for menneskehetens reneste idealer og vise veien til det felles beste. En president som går den veien, vil i det minste nærme seg *greatness* - det store format. Kanskje vil han også oppleve at hans landsmenn blir så tilfreds med ham at de vil satse på ham i nok en periode," avslutter *America*.

«Kirketvist» i Østerrike

Etter at paven nylig utnevnte en «konser-vativ» prest til erkebisppe-embetet i Salz-burg, har østerrikske kirkeledere måttet mane til enighet. De østerrikske biskoper hadde offentlig uttrykt ønske om en mer moderat kandidat.

Dette skjedde like etter at Vatikanet hadde skapt uro i forbindelse med utnev-nelsen av kardinal Höffner til erkebiskop av Köln. CATHOLIC HERALD

Gjenreisning av synagoge i Øst-Berlin

De katolske biskoper i DDR har oppfor-dret til en kollekt som skal gå til gjen-reisning av en synagoge i Øst-Berlin. Alle katolske kristne i DDR bør gi et bidrag som «tegn på samhørigheten med det gamle testamentets Gudsfolk», skriver et øst-berlinsk katolsk kirkeblad.

KATOLSK ORIENTERING

80-åra heldigvis snart slutt!

- Den 11.11 klokka 11. Denne datoen markerer slutten på første verdenskrig, slutten på masseslakten av Europas ung-dom. Den er blitt et begrep. Hvordan ble dagen markert i Oslo i året 1988? spurte Svs Erik Solheim i en artikkel i Vårt Land for noen uker siden. - Jo; åpningen av Oslo City, byens nye handlesenter, finner sted. -11.11 klokken 11 hadde kremmerne funnet at senteret måtte ha sin åpning. In-gen ropte opp på de dodes vegne. Den

16 Uenighet mellom Vatikanet og lokalkirkene:

Katolske bispeutnevnelser hører sjelden til de store verdens- eller mediebegivenheter. De store overskrifter og medieoppslag blir gjerne mer verdslige hendelser til del. Og likevel: I den senere tid er en del slike utnevnelser blitt mediestoff - i hvert fall ute i Europa . Ikke fordi folk flest er blitt mer interessert i hvem som blir katolsk biskop hvor, men fordi det skjer stadig flere kontroversielle katolske bispeutnevnelser. Kontroversielle fordi Roma for tiden stort sett tar lite hensyn til lokale ønsker om hvem som bør få hyrdeansvaret her eller der. Eller sagt i litt mer politiske vendinger: Roma bedriver sentralistisk personalpolitikk.

For selvsagt dreier det seg om poli-tikk - også - særlig når et viktig ka-tolsk bispesete skal besettes. Nær-mere bestemt om kirkepolitikk som - det vet vi så altfor godt fra historien - kan dreie seg om både tautrekking og maktkamp og andre ikke uteluk-kende fromme ting.

Utnevnelsen av ny erkebiskop i Köln før jul, etter femten måneders tau-trekking mellom domkapitel og Va-tikan, føyer seg på sin måte inn i rek-ken av de kontroversielle utnev-nelser, men den har sine klare sær-trekk.. Det er vel verd å nøste litt på trådene i den historien og samle noen andre til noe som synes et møs-ter.

Spillereglene fulgt, men . . .

Det var i september 1987 det be-gynte: Kölns høyt respekterte og po-pulære erkebiskop, kardinal Höffner, ble innvilget avskjed på grunn av al-vorlig sykdom - han døde en måned senere. Reglene for utpeking av en etterfølger til dette mektigste og mest

velstående bispesete i den tyska-lende verden var klare: Ifølge det prøyssiske konkordat fra 1929, som gjelder fremdeles til tross for at sta-ten Prøyssen forlengst er historie, skal domkapitelet og biskopene (i de tidligere prøyssiske bispedømmer) sende inn sin liste med egnede kandi-dater til paven . Etter å ha vurdert denne liste "med respekt" ("tenendo presentii" i den latinske original hvil-ket i den tyske tekst oversettes med "unter Würdigung") sender paven en liste på tre navn tilbake, og blant disse skal domkapitelet innstille én kandidat som paven så utnevner, forutsatt at den politiske ledelse i de to involverte delstater Rheinland-Pfalz og Nordrhein-Westfalen ikke har noen "politiske" innsigelser mot vedkommende.

Forsåvidt greitt nok, i hvert fall på papiret, men i praksis ble det denne gang alt annet. Først varte og rakk det henimot trekvart år før Vatika-nets "treer-forslag" kom i retur, og selv etter diverse avstemninger, var

det ingen av de tre som oppnådde det absolutte flertall som kreves ifølge en klausul tilføyet under kardi-nal Höffner. Hensikten med klausu-len var at et så samlet kirkefolk som mulig, skulle stå bak den som til sist utpekes av paven. Ettersom tiden gikk, spredte utålmodigheten seg og ryktene florerte: De som visste noe i saken, kunne ikke si noe, og de som sa noe - og det var mange - visste lite og intet, men gjettet desto mere! Til sist ble også "die Landesväter" i de to delstatene, katolikken og kristelig-demokraten Bernhard Vogel i Rheinland-Pfalz og den teologisk en-gasjerte protestanten Johannes Rau i Nordrhein-Westfalen, offentlig ut-ålmodige og mente det var på tide å få en avgjørelse i saken.

"Paven og keiseren - på ny" skrev Aftenpostens Bonn-korrespondent Nils Morten Udgaard, da saken var kommet så langt. En fengende over-skrift og fristende sammenligning for akkurat den konstellasjonen husker vel de fleste også når mangt annet skolestoff er gått i glemmeboken. Men sammenligningen halter noe: I "tilfellet Köln" dreide det seg hoved-sakelig om lokalkirke kontra pave-stol, periferi mot sentrum, som Ud-gaard også kommer inn på. Dog så absolutt om maktkamp, så sånn sett. "Når Roma sender sitt treerforslag til domkapitlet i Köln, inneholder lis-ten navnene på en koreaner, en kine-ser og *han som skal bli valgt*," skal kardinal Höffners forgjenger, kardi-nal Frings, ha sagt - med rhinlender-nes lett svevende form for humor. Underforstått: Roma har måter å fremme *sin* kandidat på, uansett. I tillegg kommer at konkordatets ord

HVEM SKAL

franske ambassaden protesterte ikke; det gjorde heller ikke den russiske, tyske eller engelske. Mikke Mus og Dan Børge Akerø fikk bestyre scenen alene.

Denne smakløsheten kan stå som symbol på 80-års Norge. . . det tapte tiår preget av det økonomiske menneskesyn: Vår verdi avgjøres av vår jobb, vår boligstandard og mengden av luksusgoder. De viktigste opplysningene om et menneske står på lønningsslippen og i selvangivelsen, skriver Solheim.

Vatikanet og abortspørsmålet

Alle som medvirker til abort, eller gir sitt samtykke til abort, risikerer å bli ekskommunisert, heter det i et Vatikandokument som utkom før jul, utarbeidet av Den pavelige kommisjon for autentisk tolkning av kirkeretten.

Kommisjonens formann, kardinal Castillo José, uttalte i den forbindelse at "de som

risikerer ekskommunikasjon, er kvinnen som velger å ta abort, foruten mannen som gir sitt samtykke, dertil leger, sykepleiersker, helsepersonell og øvrige medhjelpere som har med en fri abort å gjøre". Ekskommunikasjonen kan bare tilbakeskaffes av den lokale biskop eller ved skrifte med dyp anger.

KATOLSK ORIENTERING

VÆRE BISKOP?

17

Kölns nye erkebiskop, kardinal Joachim Meisner - her ved "Katholikentreffen" i Dresden i 1987.

"unter Würdigung" ikke binder paven til navnene på domkapitlets forslagliste, han kan gå helt utenom den, om han vil. Og det ville han i tilfellet Köln! Man vet i ettertid at treerforslaget inneholdt to temmelig "umulige" navn - umulige i domkapitelets øyne - og navnet på "han som skal bli valgt", og ingen av de tre stod på domkapitelets liste. Rett før jul ble det likevel enighet i saken, Berlins kardinal Joachim Meisner ble innstilt av domherrene, men først

etter at paven hadde gitt dispensasjon fra klausulen om absolutt flertall!

Hvorfor ikke Meisner?

Man har en tid ant at Johannes Paul II ikke ville ha noe imot å flytte sin venn kardinal Meisner fra storbyen ved Spree til storbyen ved Rhinen. Et slikt skifte ville passe inn i hans Europavisjon hvor en nærmere sammenkobling av øst og vest er et vesentlig aspekt. Men det var også klart at i vest ønsket man ikke et slikt bytte - av flere og vektige grunner. Meisner er født og oppvokst i øst, nærmere bestemt i det tidligere Schlesien. Berlins bispesete står i Øst-Berlin, men bispedømmet omfatter også katolikkene i vest, ca. 280.000, samt deler av det tidligere Brandenburg. Erkebiskopen har etter avtale med de østtyske myndigheter rett til å besøke sin hjord i vest 30 dager pr. kvartal, så ukjent med Vesten er han ikke. Men er slik periodisk kjennskap nok for den som skal være erkebiskop i et av Vestens mest innflytelsesrike bispedømmer i dag?

"Jeg gir deg det vanskeligste bispedømme i verden," sa paven da han utnevnte Meisner til erkebiskop i Berlin under sitt første Tysklandsbesøk for ni år siden. Men nettopp her har Meisner, som from sjalesørger og teolog av konservativt, men langt fra fanatisk snitt, nedlagt et stort arbeide og fått nye ting i gang - fra valfarer til en pastoralkongress til sjelsorg for nye grupper og flere hyrdebrev om fredsproblematikken. Alt i alt ikke småting i et kommunistland hvor "Gud er blitt gjort til en fremmed" for å sitere kardinal

Meisner selv i en tale i DDR for en tid siden.

Høyst forståelig at Kölns domkapitel og mange med dem ikke ønsket å fjerne denne mannen fra hans viktige post - aller minst nå da det er klart at det er lite glasnost og perestrojka på gang i DDR. Det vil ta tid for en ny Berlinerbiskop å etablere en posisjon som den Meisner har - ikke minst overfor myndighetene. Det hører med til historien at den tyske forbundsregjering - da det ble klart at paven ønsket å utnevne Meisner - ad diplomatiske kanaler lot Roma vite at man var lite glad over en slik utnevning på grunn av de problematiske forhold i Berlin og DDR overhodet.

Ved sin første pressekonferanse som erkebiskop, la Meisner ikke skjul på at det er med meget tungt hjerte han forlater Øst-Tyckland og Berlin, "min 80-årige mor, mine brødre og deres familier, mitt hjem, min sekretær." Og han gjorde det klart at det kun var av lydighet mot sitt presteløfte og paven at han tok imot utnevnelsen. Det tunge hjerte til tross: Den nye erkebiskop tok mangt og meget under pressekonferansen på strak arm, med en avvæpnende blanding av humor, selvironi og ydmykhet. "Dere har ikke ønsket dette, jeg har ikke ønsket dette; da har vi i hvert fall noe felles!" Og på spørsmål om hvorfor han først skulle innsettes 12. februar, altså etter Askeonsdag, kom det smilende: "Jeg ville da ikke begå det sakrilegium å forstyrre karnevalsfeiringen i Köln!"

Ikke bare Köln

Men selve "saken Köln" er langt fra

WHO og Billings-metoden

Den katolske kirke er blitt verdens mest aktive talsmann for naturlig familieplanlegging (NFP), en mer effektiv versjon av den gamle upålitelige rytmemetoden, og har særlig vært pågående for å fremme bruk av metoden i den tredje verden, skriver TIME Magazine.

En studie utført av Verdens Helseorganisasjon (WHO) viser at metoden er like effektive som kunstige midler. Metoden kalles Billings-metoden og gjør kvinnen i stand til å tidfeste sin fruktbare periode

ved å "holde øye med" utfloden fra livmoren. En katolsk nonne som står for 18 NFP-sentre i Brasil, sier metoden er ideell for fattige og analfabeter fordi "den koster ingenting, og kvinnen behøver ikke kunne lese eller skrive for å finne ut sin fruktbare periode".

Men i motsetning til kunstige metoder krever NFP en opplæringsperiode, vanligvis ca. 4 måneder. Den største ulempen ved metoden er at den krever avholdenhet i den fruktbare perioden, og det er ikke all-

tid "macho menn" er villige til å bidra med sitt på det punkt. En katolsk legarbeider i Brasil mener metoden er best egnet under forhold der mann og kone er i stand til å diskutere familieplanlegging med hverandre på like fot - livet i slummen innebærer en helt annen virkelighet.

Såvidt vites er det etablert en ny avdeling innen den romerske kurie som skal arbeide for å fremme den nye metoden i så stort omfang som mulig.

CARITAS INTERNATIONALIS

til å smile av. Selv om alt er i orden rettslig sett - paven har det siste ord ifølge kirkeretten, slik han har det i vanlige bispeutnevnelser der intet konkordat foreligger - så er det hele likevel "bekymringsfullt", for å sitere tidsskriftet *Christ in der Gegenwart*. Den kristne ukeavisen *Rheinischer Merkur* minner i sin kommentar til saken om at konkordat betyr forlik og skriver bl.a.: "En fair og klok konkordatspolitikk satser ikke på å spille ut den siste juridiske trumf, men på å lete etter løsninger som er til nytte for begge parter, og som dermed tjener helheten - og som kommer i tide."

Ved *de facto* å sette de lokale instanser ut av spillet, bruker paven personalpolitikken som et middel til sentraldirigering av kirken, og det er ikke første gang det skjer. Kort etter Köln fikk erkebispedømmet Salzburg, hvor det finnes et konkordat à la Köln, ny erkebiskop, også der etter tautrekking og i siste instans desavouering av de lokale instansers ønsker. Også andre steder i Østerrike har det vært misnøye: I Wien plasserte Vatikanet for en tid siden "sin" mann på erkebispestolen - selv om valget ut fra de lokale forhold vel burde falt på en annen enn den fromme munk uten pastoral erfaring, men med "nærhet" til nuntius og pavens synspunkter som sine sterke kort. Wienerne som, all letrørthet til tross, tar det meste med en god porsjon sinnsro, protesterte ved å legge seg ned foran Stefansdomen! Langt vest i landet dukes det nå til ny kontrovers: Det skal utnevnes ny biskop for bispedømmet Feldkirch, og en gruppe dekaner har henvendt

seg til Vatikanets kandidat - en geistlig med sterk tilknytning til det omstridte "Opus Dei" - og anmodet ham om å frasi seg utnevnelsen dersom han blir utnevnt!

I nabolandet Sveits har geistligheten for første gang protestert overfor Vatikanet i forbindelse med en bispeutnevning - legprotester har forkommet ved tidligere anledninger. Denne gangen gjelder det utnevnelsen i fjor vår av en såkalt koadjutor for bispedømmet Chur - en "hjelpeskop med etterfølgelsesrett" - en ordning som sikrer Vatikanet langtidsinnflytelse. Her gjelder protesten - ifølge Herder Korrespondenz (5-88) - "både valget av person og selve utnevnelsesprosessen".

Selv i det helkatolske Irland reagerer man - nærmere bestemt prestene - på Vatikanets politikk ved bispeutnevnelser og ikke minst på hemmelighetskremmeriet i den forbindelse. I en uttalelse fra "The Irish conference of priests" fra 1987 heter det blant annet: "Prestene er bekymret ikke bare over det som skjer, men også fordi hva som skjer, lang på vei er ukjent. Et system som holder skjult for den lokale kirke selve de normer som ligger til grunn for valget av ledere, er ikke lenger akseptabelt." I uttalelsen heter det også at der hvor den lokale kirkes ønsker er kjent, "må de ikke bli underkjent med mindre det foreligger særdeles tungtveiende grunner". (The Tablet 3. okt.1987)

Også "kirkens eldste datter", Frankrike, kjøres i stramme tøyer. Også her synes lokale forslag å telle stadig mindre mens innflytelsen fra enkeltpersoner som står paven nær - som

den pavelige nuntius og "kongemakeren" kardinal Lustiger, som selv har gjort en lynkarriere - tiltar. Johannes Paul II har utnevnt i alt 44 franske biskoper i de 10 år han har vært pave, og det ymtes om "les lieutenants du pape" (Le Monde 4.11.87) eller "den nye bispetypen hvis egenskaper - i tillegg til de av kirkeretten foreskrevne (can. 378) - er: intellektuell og pastoral nærhet til paven, pålitelighet i Romas øyne når det gjelder omstridte moralteologiske spørsmål." (Herder Korrespondenz 3-88).

Et mønster?

I Romas holdning og argumentasjon gjøres ofte - noen vil si *for* ofte - moralteologien, nærmere bestemt en absolutt tilslutning til *Humanae Vitae* og absolutt godtagelse av pavens autoritet også utenom erklærte trosspørsmål til selv kriteriet på om man er "god katolikk" eller katolikk overhead. Et ferskt eksempel blant mange: Da biskopene i staten New York nylig var på det foreskrevne "femårsbesøk" i Roma (*ad limina*-besøk), erklærte paven bl.a. at "ufeilbarlighetskarismen er ikke bare nærværende i de høytidelige pavelige proklamasjoner eller konsiluttalelser, men også i det normale, universelle læreembede som i sannhet må anses som det vanlige uttrykk for den kirkelige ufeilbarlighet." (Herder Korrespondenz nr.12-88).

Det er selvsagt intet nytt at en pave gir "sine" menn betrodde poster. Et regime som er rimelig tilfreds med seg selv, vil søke å sikre både det daglige virke og "suksesjonen". Også pave Paul VI plasserte "sine" menn på tross av de lokale ønsker - det er

Paven om prevensjon og ekteskapets krise

AIDS-syke vil ikke få tillatelse av den katolske kirke til å benytte kunstig prevensjon - den kirkelige morallære tillater ingen unntagelse fra denne regel, sa pave Johannes Paul II under en kongress for ca. 300 moralteologer i Vatikanet før jul i anledning av 20-årsmerkingen for encyklikaen Humanae Vitae. Ingen personlige eller samfunnsmessige forhold vil noen-

sinne kunne føre til anerkjennelse av kunstig prevensjon.

Paven understreket at den ekteskapelige kjærlighet alltid må være åpen for videregivelse av liv. Den lære Humanae Vitae forkynner, er ikke noe som mennesker har funnet på, den er "skrevet med Guds skaperhånd i den menneskelige persons natur". Den som tar denne lære opp til diskusjon, nekter å være lydig overfor Gud selv

og foretrekker sin egen fornuft fremfor Guds visdom, erklærte paven.

Paven fremholdt under kongressen at samfunnets fremtid i høy grad avhenger av "ekteskapets og familiens moralske og åndelige kvalitet", og han hevdet at den nåværende krise i ekteskap og familie skyldes egoisme, et falsk frihetsideal og en verdsliggjort forståelse av ekteskapet.

KIPA/KATOLSK ORIENTERING

nok å minne om de omstridte utnevelsene i Nederland - men han gjorde det i langt mindre målestokk og var mer lydhør overfor lokale pastorale tarv.

Men "mønsteret" er klarere under Johannes Paul II: Personalpolitikken gjøres til tjener for lærepolitikken - og pavens primat understrekes på bekostning av kollegialiteten mellom biskopene. "Gjenoppdagelsen" av kollegialiteten, d.v.s. at Kirkens biskoper forenet med paven sammen utgjør et kollegium med et felles ansvar for Kirken, og opprettelsen av lokale bispekonferanser med ansvar og en viss grad av jurisdiksjon, hører til de store landvinninger under Det 2. Vatikankonsil.

Det som nå skjer, er at Roma synes å ville dempe på bispekonferansenes aktivitet og betydning - og det gjøres bl.a. ved at Roma hovedsakelig utnevner "bekvemme" folk til hyrdeansvar i Kirken. Et Vatikandokument om bispekonferansene, som siden i fjor har vært ute til høring blant bispekonferansene, synes også å ha til hensikt å begrense konferansenes kompetanseområde og derved de lokale biskopers innflytelse både på hjemmebane og ellers. Det er typisk at den amerikanske bispekonferanse, som har vært særdeles aktiv og til dels tillatt seg en viss uenighet med Vatikanet, har uttalt seg særdeles kritisk til dokumentet både fordi det er et "forutinntatt dokument" og derfor ikke egnet som diskusjonsgrunnlag, og fordi "det - ifølge vår oppfatning - inneholder feil som må rettes" (St.Olav nr.1-89). Rett etter at denne uttalelsen ble kjent, nedla Vatikanet forbud mot at den amerikanske bis-

Pave Johannes Paul II er en from mann, men en kirkeleder som vil ha orden i rekkene. Har han for lite tillit til lokalkirkene?

pekonferanse offentliggjorde et dokument om bispekonferansenes plass og oppgaver, et dokument man hadde arbeidet med i flere år.

Pave Johannes Paul II er utvilsomt en from mann, men han er også en leder som vil ha orden i rekkene. Det er til en viss grad forståelig bl.a. ut fra hans polske bakgrunn og hans erfaring som hyrde i et marxistisk land: Hans visjon er en sterk kirke som kan stå imot press og angrep utenfra. Men hva er det som gjør Kirken sterk?

Katolikker er tradisjonelt et langmodig folkeferd som tåler adskillig. Men det blir etterhvert litt av et tan-

kekors at denne både fromme og utadvendte pave, som har reist mer enn noen annen pave eller kirkeleder forøvrig - hele femten ganger rundt jorden, om man legger alle kilometre etter hverandre! - og som derfor skulle kjenne sin kirke i dens enkelte deler bedre enn de fleste, at nettopp *denne pave* har funnet så lite grunnlag for tillit til lokalkirkene, til deres tro og dømmekraft, og til de menn man der ser som gode hyrdeemner. For er det ikke det Roma indirekte sier når man der i gården gang etter gang setter den lokale kirkes ønsker og anmodninger til side?

UKJ

«Fredens rådgiver»

Kirken skal ikke være en slags politisk fredsbevegelse, uttalte kardinal Joseph Ratzinger da han deltok ved det femte møte mellom muslimer og kristne i Genève. Kirken skal delta i freds-diskusjonen og være en «fredens rådgiver.» og selv skal kirken utgjøre et fredens rom.

KATOLSK ORIENTERING

Assisi, en fredens by, – nå også med jakt-forbud?

Da paven for tre år siden sammenkalte til et verdensomspennende økumenisk møte, var det som kjent fødebyen til den hellige Frans man valgte som møtested. Assisi er en by preget av forsoning: Offentlige organer og politiske partier, deriblant kom-

munistpartiet, går sammen med biskoper og fransiskaner-munker og understreker dermed at dette er fredens by.

For tiden arbeider man også med å få istand et jakt-forbud i Assisi og området rundt byen. CATHOLIC HERALD

20

LESERBREV

Kjære med-lemmer i Kristus!

Det er stadig diskusjon om hvordan vi skal mestre arbeidet i menighetene våre og især den flerspråklige situasjonen, uten at noen særlige konkrete tiltak er foreslått.

Siden enhver fornyelse og styrking av Kirken bare kan oppnåes ved å gå tilbake til Kristus selv, må vi igjen reflektere over oss selv som Kristi legeme.

Da Jesus utvalgte Peter til å være Kirkens hyrde, spurte Han tre ganger: «ELSKER DU MEG?» Og Peter, han som nettopp hadde forrådt Jesus, svarte: «Ja, Herre, du vet at jeg har deg kjær.»

På denne lille gnisten av kjærlighet har Kristus bygget sin Kirke, og det er denne lille gnisten vi har felles, vi som søker Ham. Bare i Kristus er vi ett, og bare ved å bli i Ham, gjennom kommunionen med Hans Hellige Legeme i eukaristien og bønn, kan vi bære frukt og bli i stand til å elske hverandre.

Som universell Kirke, har vi også en felles skatt i liturgien, og vi ber ikke som individer, men som Guds folk og Hans kropp. For dem som kjenner den hellige handling i Messen, er det ikke noe problem å følge med uansett språk. Vi har jo også private messebøker på vårt eget språk. Jeg vil foreslå å utvide det liturgiske tilbudet i menighetene, også med tidebønnene.

I tillegg trenger vi en katekese for voksne som gir en fordypelse av liturgien, med all sin symbolikk og åndelige rikdom.

Vi er så opptatt av så mange oppgaver og aktiviteter at vi ofte glemmer at kirken, Vår Fars hus, skal være et bønnens hus. Hvorfor ikke gjenoppta den kontemplative tradisjon vi har med å be sammen i STILLHET, og la Den Hellige Ånd få tale i hvert enkelt hjerte. Eller felles

tilbedelse foran Jesu legeme i Hostien eller et krusifiks! Og få oppleve den direkte utstråling av Hans kjærlighet.

Den Hellige Jomfru Maria har nå i over 8 år vist seg i Medjugorje i Jugoslavia for å mane verden til å omvende seg og skape fred. Verdensfreden kan bare sikres gjennom det enkelte menneske som begynner å omvende seg, og skaffer seg hjertets fred. Omvendelsen går gjennom bønn og forsakelse, hyppigere skriftemål (helst månedlig) og helst daglig deltakelse i messe med kommunion. Vi må vende oss totalt til Gud og elske ham over alt annet, og vi må gi avkall på alt det andre som har gjort seg til herrer over oss: menneskelige tanker og idéer, materialisme og tomhet, (Maria understreker også avholdenhet fra å se på fjernsyn).

Marias plan for å skape fred i hele verden går gjennom en liten gruppe som sier seg helt til å følge hennes veiledning til helliggjørelse. I 1983 utvalgte hun en bønnegruppe i Medjugorje til surdeig for

menigheten og eksempel for andre menigheter. I prinsippet møtes de ukentlig under ledelse av presten, de ber 3 timer daglig, faster på brød og vann to dager i uken og deltar oftest mulig i messen. I tillegg skal de gi avkall på å bekymre seg om morgendagen, og ha full tillit til Gud (Matt. 6,19-34.), og venne seg til å leve bokstavelig etter evangeliet, spesielt i nestekjærlighet. Veien til hellighet er lang, men Maria lover å være med oss å realisere dette, og hele Medjugorje og området rundt har allerede omvendt seg og fått erfare hjertets fred og begynnelsen på Guds Rike her på jorden. DET HASTER!

Vi er alle hennes barn, og hun inviterer oss til å meditere og leve disse ordene: «JEG ELSKER GUD!»

Så la oss gjenta det om og om igjen: «Jeg elsker Jesus,» og la oss hilse hverandre med fredens tegn og ønske hverandre «GUDS FRED!»

Åse Ottersen, Assisi

Apokryfene i ny utgave

«Et fint praktisk økumenisk samarbeid,» skriver Bibelnytt i anledning den nye oversettelsen av Apokryfene. Det er den lutherske teolog Gunnar Johnstad, – tidligere oversettelses-sekretær i Bibelselskapet, – og dominikanerpater Åge Hauken som presenteres. De har begge stått sentralt i arbeidet med den nye oversettelsen. Bibelnytt kan forøvrig fortelle at de gikk samtidig på Bergen Katedralskole.

Apokryfene utfyller et historisk

gap mellom Det gamle og Det nye testamente, heter det i dagens avisannonser, som også minner om at disse skriftene var en del av de første kristnes Bibel.

«Tanker og forestillinger som finnes i Det gamle testamente utvikles her videre og forbereder fremstillingene av dem i Det nye testamente,» skriver Bibelnytt, som understreker at «en rekke steder i Det nye testamente henspiller på tekster i de apokryfiske bøker.»

Økumenikken "iler langsomt"

Vatikanets Troskongregasjon slår i et nylig offentliggjort dokument fast at man ikke må vente en større tilnærming mellom den romersk-katolske kirke og den anglikanske før viktige stridsspørsmål er ryddet av veien. Det gjelder først og fremst kirkenes rolle og spørsmål om frelselæren - kvinnelige prester er også et kinkig punkt i den videre dialog. CATHOLIC HERALD

Mer moro i menighetene?

- Om predikantene hadde sluppet seg mer løs, kunne vi hatt det langt mer moro i menighetene, sier predikant Edin Løvås i et intervju i Misjonsforbundets blad Misjonæren.

- Prester og pastorer er sjelden redde for å

utfolde seg på predikantmøter eller i festlig lag, men i menighetene skaper vi ofte en unaturlig høytidelig maske. Gravalvor og autoritet hører sammen, tror vi. Det er en misforståelse. Aldri er forsamlingen mer åpen og lydhør enn når man innleder talen med å trimme lattermuskelen.

Nytt økumenisk tidsskrift: Kristus er over alt og hos alle 21

Så De annonsen for OVER ALT i St. Olavs julenummer? I en pressemelding i forbindelse med lanseringen, skriver Edin Løvås, som er med i redaksjonen for det nye bladet, bl.a.:

I møte med nyreligiøsiteten nøyer kirken seg oftest med å grine og gneldre og advare. Med vårt nye tidsskrift OVER ALT forsøker vi å bøte på dette. Vi ser på bønn, meditasjon og Kristusmystikk som nøkler for å kunne møte bølgen av ikke-kristne religioner i Norge med et evangelisk alternativ.

Edin Løvås, mangeårig leder av Sandom Retreatsenter og en foregangsman for kristen meditasjon i Norge, er overbevist om at OVER ALT møter et stort behov i en tid preget av sløvende materialisme og moderne hedenskap.

— Det er gledelig at den urkirkelige Kristusmystikken nå gjenoppdages i brede kretser, fremholder Løvås.

Livsmiljø

— Dette er ikke et teoretisk skrivebordsprodukt. OVER ALT springer fram av et livsmiljø i den voksende norske retreatbevegelsen, understreker tidsskriftets ansvarlige redaktør, cand. teol. Sven Giljebrekke.

— Vi tror at livet på Sandom og de nye retreatstedene Tomasgården og Lia gård kan formidle håp og inspirasjon til mange flere enn de som oppsøker oss. OVER ALT skal bidra til dette. De siste årene har vi registrert en sterk økning i interessen for kristen meditasjon, stillhet og Kristusmystikk, et liv der Kristus er den opphøyde Herre — over alt, forteller Giljebrekke, selv daglig leder for Tomasgården i Kornsjø.

OVER ALT har et variert innhold med sikte på en bred leserkrets. I redaksjonen sitter også teologene Joachim Grün og Knut Grønvik, begge med bakgrunn fra miljøet rundt kristne retreatsentre, Grønvik også kjent fra den karismatiske OASE-bevegelsen.

Fornyhet fromhet

Grün, som de senere årene har arbeidet mye med hvordan kirken kan møte de nye religiøse strømninger og er en sterkt etterspurt foredragsholder om dette temaet, etterlyser i en artikkel i det første nummeret av OVER ALT en fornyet kristen fromhet.

— Det finnes en protestantisk antipati mot fromhet. I møte med nyreligiøsiteten er dette en stor hindring. Nyreligiøst engasjerte mennesker som vier en time til meditasjon hver dag, har vanskelig for å forstå vår protestantiske «fromhet» som helst vil ha alt så normalt som mulig.

— Vår tid trenger en fornyet kristen spiritualitet. Vi kjenner den pietistiske, den karismatiske og den liturgiske. Kristusmystikken er den

fromhetsform som kan utfylle disse i møte med vår tids religiøse lengsel, avslutter Grün.

Økumenisk

«St. Olav» har tittet litt i bladet, som er i et hendig kvartformat, og selv om vi ikke her skal komme med en høytidelig anmeldelse, kan vi bekrefte at det lever opp til «selvbeskrivelsen» økumenisk. Her er stoff om det økumeniske senter i Taizé og om «naturen som bønnenom», og en anmeldelse av den noe omstridte forkynner og menighetsbygger John Wimber står side ved side med en anmeldelse av den nederlandske psykolog og pater Henri J.M. Nouwens bok «The Way and the Heart. Desert Spirituality and Contemporary Ministry» — med vennlig opplysning om at boken er å få kjøpt i St. Olav Bokhandel. Her er opplysninger om retreatbevegelsen som er «det mest økumeniske miljø innenfor de kristne kirkesamfunn i dag,» ifølge en teolog sitert i bladet, og vi finner en artikkel om Kristusmystikk og en presentasjon av indieren Sadhu Sundar Singh, en særpreget kristen personlighet som — såvidt man vet — led martyrdøden i Tibet i 1930. Julian of Norwich, engelsk mystiker fra 1300-tallet, er også «representert» — ved utdrag fra boken «Innhyllet» i kjærlighet,» en av St. Olav Forlags populære småbøker til ettertanke. Abonnementspris for OVER ALT er kr. 115,— pr. år. Hvordan man skaffer seg bladet? Skriv til: OVER ALT 1780 Kornsjø

BOLIG SØKES

Jeg skal begynne å arbeide på UNKFs sekretariat i løpet av våren (mars/april). Derfor trenger min familie og jeg et sted å bo i Oslo-området. Min. 3 rom og kjøkken. Både kjøp og leie for kortere eller lengre tid av interesse.

Skriv el. ring (gjerne noteringsoverføring) snarest til:

Petter Bruce

Allehelgonagatan 7.

S-116 58 STOCKHOLM, SVERIGE.

Tlf. 095 46-8 40 66 14

Årsmøte i Katolsk Pedagogikklag

Årsmøtet finner sted hos Dominikanerne, Neubergtt. 15, Oslo, lørdag 4. mars kl. 10.30 -14.00(senest) På programmet står messe, årsmelding, årsregnskap og nyvalg.

Deretter holder Liv Bliksrud foredrag om:

Sigrud Undset som pedagog.

«Kjærlighetens evangelium»

er det noen som kan tenke seg å selge meg et eksemplar av ovennevnte bok, utgitt på St. Olavs Forlag i 1968.

Hilsen Rolf Millidahl,
Gullverket, 2080 Eidsvoll
Tlf. arb. (06) 96 45 20,
priv. (06) 96 90 68

22 Liturgisk kalender

FEBRUAR

25. Lørdagsmesse.
Mik. 7, 14-20. Lk. 15, 1-32.
26. 3. søndag i fasten.
2. Mos. 3, 1-15.
1. Kor. 10, 1-12.
Lk. 13, 1-9.
27. Ferial 1. Kong. 5, 1-15.
Lk. 4, 24-30.
28. Ferial. Dan. 3, 25-43.
Mt. 18, 21-35.

MARS

1. Ferial. 5. Mos. 4, 1-9.
Mt. 5, 17-19.
2. Ferial. Jer. 7, 23-28.
Lk. 11, 14-23.
3. Ferial. Os. 14, 2-10.
Mt. 12, 28-34.
4. Lørdagsmesse. Hos. 6, 1-6.
Lk. 18, 9-14.
5. 4. søndag i fasten.
Jos. 5, 9-12.
2. Kor. 5, 17-21.
Lk. 15, 1-32.

6. Ferial. Jes. 65, 17-21.
Joh. 9, 1-41.
7. Ferial el. Perpetua og Felicitas, martyrer.
Esek. 47, 1-12. Joh. 5, 1-16.
8. Ferial el. Johannes av Gud, ordensstifter. Jes. 49, 8-15.
Joh. 5, 17-30.
9. Ferial el. Franciska Romana, ordenssøster.
2. Mos. 32, 7-14. Joh. 5, 31-47.
10. Ferial. Visd. 2, 1a 12-22.
Joh. 7, 1-30.
11. Lørdagsmesse. Jer. 11, 18-20.
Joh. 7, 40-53.
12. 5. søndag i fasten.
Jes. 43, 16-21.
Fil 3, 8-14.
Joh. 8, 1-11.
13. Dan. 13, 1-9. 15-17. 19-30.
Joh. 11, 1-45.
14. Ferial. 4. Mos. 21, 4-9.
Joh. 8, 21-30.
15. Ferial. Dan. 3, 14-20. 91-95.
Joh. 8, 31-42.
16. Ferial. 1. Mos. 17, 3-9.
Joh. 8, 51-59.

Ved St. Franciskus katolske barneskole i Arendal blir det fra 1. august 1989 ledig stilling for rektor.

Skolen er en 3-delt privatskole med ca. 30 elever fordelt på 6 klassetrinn.

For stillingen gjelder lønns- og arbeidsvilkår etter gjeldende regulativ, lov og instruksjer.

Pliktige innskudd i Statens Pensjonskasse.

Søknad med kopier av vitnemål og attester samt bekreftelse på godkjent tjenestetid og helseattest av ny dato sendes

Styret for St. Franciskus skole, Kirkebk. 10, 4800 Arendal, innen 1. mai 1989.

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider
GEORG FOERSTER
Tlf.: 15 54 26/15 56 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

TRENGER DU TRYKKSAKER?

Kontakt
SATS + PASTE A/S
Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 - 30 84 53

BEGRAVELSESBYRÅER

**T.S. JACOBSEN-
GRUPPEN**
ULLEVÅLSVEIEN 1

TELEFON * (02) 20 79 05
20 62 02—11 15 61
Telefax 20 70 04

Neste nummer utgis 14. mars. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Medarbeidere:

Tollef Berg

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Årsabonnement (Norge): kr. 190,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

23

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

Tatjana Goritsjeva: Farlig å tale om Gud, hf. kr. 39,— den første oversettelsen av Goritsjeva til norsk.

Paul Claudel: **Byttehandelen**, ib. kr. 129,—.

Paul Claudel: **Korsets vei**, ib. kr. 35,—.

St. Thomas Aquinas: **Meditations for Lent**, hf. kr. 123,—.

Ottohar Prohazha: **Meditations on the Gospels; the passion, death and resurrection**, hf. kr. 79,—.

David E. Rosage: **A Lenten Pilgrimage. Scriptural Meditations on the Holy Land**, hf. kr. 36,—.

James V. Schall: **Journey through Lent**, hf. kr. 9,—.

Fr. Ralph A. Divio: **Meditations on the Way of the Cross. In His Footsteps**, hf. kr. 64,—.

Karol Wojtyla: **Ett tecken som väcker strid**, hf. kr. 69,—, refleksjoner av nåværende pave Johannes Paul II holdt for kurien i Rom i 1976 under de årlige fasterettene.

Mand. — fred.
9.30 — 16.30
Torsd. 9.30 — 17.30
Lörd. 9.30 — 13.30

LES I FASTETIDEN:

«Latinske hymnor og sekvensar» i norsk sprogdrakt ved Ragnhild Foss er egentlig en glimrende bønnebok. Her finner De også fastehymner som straks fører Dem inn i fastetidens eget budskap. Vakker, innbundet bok. Kr. 98,—.

H. Nouwens bok: «Gjøre alle ting nye» passer fint i fastetiden. Og den lærdom De da får, følger Dem resten av året. Kun kr. 70,—.

Fastebudskapet er egentlig et kjærlighetens budskap. Og det finner De i «Innhyllet i kjærlighet» av Julian av Norwich. Innbundet kr. 65,—.

Har De lest Sigrid Undsets Langfredags-fantasi «Jerusalems skomaker»? Den finner De i «Kritikk og tro», tekster av Sigrid Undset i utvalg av Liv Bliksrud. Kun kr. 61,—.

Stinissens «Skriftemålet: Forsoningens sakrament», et lite hefte til kr. 15,— burde også passe bra.

Bøkene fås kjøpt hos alle bokhandlere, selvsagt også St. Olav Bokhandel.

Vi håper også å få ut «Meditasjoner over Korsveien» av Moder Teresa og Broder Roger av Taizé kort før Stille uke.

St. Olav Forlag

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Gavekonti:

Postgiro: 5 00 40 64 — Bank: 8998.09.08136

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 — SERVICE (02) 66 58 60 — 66 58 61

Blikk på tiden

Hvor er menneskene? Hvor er tiden?

Traffikklyset blinket gult. Hun sto og viftet med armen, og så redd og forvirret på bilene som passerte i stor fart. Jeg bød henne følge over gaten og ga henne armen. En selvfølgelig refleks fra en speiderfortid. Hun takket overveldet. — Det er så sjelden å oppleve at noen tar hensyn nå for tiden, sa den gamle damen.

Hvor er vi?

Hvor er alle speiderne?

Hvor er alle de vanlige menneskene som har tid til å tenke på hverandre? Hvor er det blitt av menneskene?

Jeg møtte en afrikansk student i julen. For å forsørge familien jobbet han i hjemmesykepleien på kveldstid. Der — midt i omsorgsyrket — møtte han velferdsfunnets bakside.

— Slik vil vi aldri behandle de gamle i Afrika, sa han. Han var rystet. Rystet over å se gamle,

senile, syke, hjelpeløse mennesker ligge alene i sine hjem. Noen hadde pårørende som kom ofte — eller sloss for å få dem inn på sykehjem der det ikke var plass. Andre hadde ingen — eller hadde ingen som hadde krefter eller tid.

Vi har laget oss et samfunn der alle skulle bli sørget for. Et samfunn der vi skulle ta vare på alle syke, svake og gamle, uansett om det fantes familie som kunne ta seg av dem eller ikke.

Og hva har vi fått?

Vi har fått et samfunn der de fleste har innrettet seg med tanke på at samfunnet tar vare på alle syke, svake og gamle. Deretter er vi blitt så rike at vi vil ha alt. Og vi vil ha alt *nå*. Vi vil ha alt nå mens vi er unge, sterke, friske og rike.

Vi har fått et samfunn der ungdom og produktivitet står i høysetet. Et fremgangsrikt samfunn der det handler om økonomisk vekst, ikke om respekt for dem som la grunnen, respekt for de gamle som har erfaring og visdom. Respekt for de gamle, selv når visdommen har forlatt dem. Vi har fått et samfunn der skibakken og idretts-hallen er viktigere enn sykehjemmet. Et samfunn der vi ikke har penger nok til en skikkelig bemanning av hjemmesykepleien.

Vi som lever i verdens rikeste hjørne, er kommet dithen at folk som kommer fra fattige land blir rystet. Rystet over at vi ikke tar

vare på hverandre som mennesker. Rystet over at vi lar folk ligge alene og dø, fordi vi ikke har råd og tid til å være hos dem, til å ta oss av dem.

— Det er så sjelden å oppleve at noen tar hensyn, sa den gamle damen. Om så bare for å følge noen over gaten. Og enda mindre tar vi hensyn når folk ligger syke og hjelpeløse.

Hvor er vi?

Det er mer enn ti år siden vi laget side på side med skandalereportasjer i avisene om hvordan de gamle hadde det i våre storbyer. Om hvordan senile og hjelpeløse mennesker var overlatt til seg selv under uverdige forhold. Dengang var vi sjokkert. Politikerne var sjokkert og lovet at noe måtte gjøres.

Ti år og mer er gått. Ingen kan unnskyldte seg med at de ikke vet. Fransiskushjelpen får ros av Kongen. Vi gleder oss over det, og er stolte over den katolske innsats på dette felt, men vi må gjøre mer. Vi må rope høyere. Vi må gjøre noe for å vinne tilbake det menneskelige i samfunnet vårt. Vi må ville — og kreve en annen prioritering av rikdom og tid. Så vi har tid til å ta oss av hverandre som mennesker. Så hjemmesykepleie og sykehjem får det de trenger av ressurser. Vi må ta vare på dem som trenger det mest.

Kristins søster